

Esperanto U S

Bi-monthly bulletin published by the Esperanto League for North America ★ 2006/3-4
Dumonata bulteno eldonata de la Esperanto-Ligo por Norda Ameriko ★ 2006/3-4

En la Numero | Esperanto parolata...

★ Esperanto parolata... sur la trotuaroj de Novjorko!	3-5
★ ELNA-kongreso 2007	5
★ Raporto el la Granda Pomo	6
★ EKS – 10-jara!	7
★ Nova ELNA-direktoro serĉata	8
★ Pasporto al la Tuta Mondo en la Televido	8
★ Recenze: <i>Historical Fantasy... About Volapük.</i>	9
★ Esperanto ĉe Seatla Foiro	10
★ Esperanto-kurso en Atlanto	10
★ Kiel organizi kongreson	11
★ New from the Book Service	12
★ Originala Poezio	13
★ Schön Schreiben	14-15
★ La Elefantido	16-18
★ Pacaj Hajkoj	19
★ Universala Vivokodo	19
★ Rozkruca Kontribuo al Paco	19
★ Deklaracio Pri Homaj Devoj	20-21
★ La Tagiĝo de la Dioj	22
★ Venu Ĉi Tien de la Kampoj, Patro	23
★ Forpasis William Auld	24

Ĵenja Amis

"Rigardu, oni ĉi tie piediras pli rapide ol en Atlanto!" Tio estis nia unua malkovro pri Novjorko. En Atlanto oni ne rapidas: oni ŝatas saluti kaj babili kun nekonatoj sur stratoj kaj en transporto, kaj se oni vidas ke vi venis de alia lando, oni tuj demandas vin mil kaj unu demandojn. Atlanto estas ĉarmo, kaj Novjorko estas ritmo. Ĝi kaptas vin en sian fluon, portas laŭ la rektaj stratoj kaj longaj avenuoj, igas vian koron bati en la sama rapida ritmo de la urbega vivo. (Interesa malkovro: fine de la intensega kongresa semajno mi konstatis ke ankaŭ mi komencis paroli pli rapide kaj pli ofte rigardi al la horloĝo.) Ĉi tie oni ne parolas al nekonatoj, tamen, se vi perdiĝis aŭ ne scias la vojon, oni afable helpas. En Novjorko neniu surpriziĝas aŭdante Esperanton surstrate: ja en tiu ĉi urbo oni parolas dekojn da lingvoj: fakte, 48% de la loĝantoj parolas hejme ne en la angla. La urbo de enmigrantoj ankaŭ nun ĉiam renoviĝas kaj reŝiĝas dank' al novalvenintoj.

sur la trotuaroj de Novjorko!

(Daŭrigo sur p. 3)

Esperanto League for North America
PO Box 1129, El Cerrito CA 94530
USA/USONO

☎ 510/653-0998; 2510/653-1468

✉ elna@esperanto-usa.org

President/Prezidanto: Philip G. Dorcas
Vice President/Vicprezidanto: Steven D. Brewer

Secretary/Sekretario: Anna Bennett
Treasurer/Kasisto: William B. Harris
Other Board Members/Aliaj estraranoj:
Thomas Alexander, Joel Amis, D. Gary Grady, Anjo Harlow, Lusi Harmon, Trevor Andrews, Orlando E. Raola, Robert L. Read, Julie Spickler

Director, Central Office/Direktoro de la Centra Oficejo: Don Harlow

Esperanto USA

Bi-monthly bulletin published by the Esperanto League for North America
Dumonata bulteno publikigata de la Esperanto-Ligo por Norda Ameriko
Vol. 43, No. 3-4

ISSN 1056-0297

Editors/Redaktoroj: Joel Amis kaj Ĵenja Amis

Layout/kompostado: Ĵenja Amis

✉ yevgeniya_amis@yahoo.com

Materials for **Esperanto USA** should be sent to/Materialojn por **Esperanto USA** oni sendu al:

Esperanto USA (Joel & Ĵenja Amis)

2025 Peachtree Rd. NE, #927,
Atlanta, GA 30309, USA/USONO

or by e-mail/aŭ retpoŝte al:

e-usa@esperanto-usa.org

joelamis@yahoo.com

The opinions expressed in this bulletin are those of the authors, and don't necessarily represent the point of view of ELNA or its bulletin/La opinioj esprimataj en tiu ĉi bulteno apartenas al la aŭtoroj, kaj ne nepre prezentas la vidpunkton de ELNA aŭ ties bulteno.

Reprinting materials from this bulletin is permitted, provided that due credit is given, and a copy of the reprinted material is sent to ELNA/Estas permesate reaperigi materialojn el tiu ĉi bulteno, kondiĉe ke oni ĝuste indiku la fonton kaj ke oni sendu ekzempleron de la publikigita materialo al ELNA.

Saluton karaj gesamideanoj!

...kaj bonvenon al la duobla kongresa kaj literatura numero de **Esperanto USA**! Ĉi tiu numero verŝajne havas ion por ĉiu gusto. La unua duono enhavas oficialaĵojn el la ĵusa ELNA-kongreso kaj aliajn movadaĵojn, plus vojaĝ-rakonton pri la novjorka kongres-sperto de la kunredaktoro. La dua duono enhavas literaturon de diversaj ĝenroj – tradukitan kaj originalan, fikcian kaj nefikcian, poezion kaj prozon, k.s. Sed malgraŭ la bunteco de la literatura enhavo de tiu ĉi numero, ĝi enhavas ne ĉiujn literaturajn kontribuojn kiujn ni ricevis. Pro la surprize granda kvanto de literaturaj kontribuoj (dankegon al ĉiu kiu kontribuis!) ni decidis starigi literaturan sekcion kiel konstantan rubrikon de **Esperanto USA**. La ceteraj literaturaj kontribuoj aperos en la literatura parto de la sekvaj numeroj – do vi povas daŭre sendi viajn literaturajn kontribuojn! Kompreneble, ni daŭre atendas ankaŭ Movadajn kontribuojn. Ĉu vi partoprenis ĉi-somere diversajn E-aranĝojn? Dividu viajn spertojn kun aliaj ELNA-anoj!

La redakcio kaj, certe, ĉiuj ELNA-anoj, kore gratulas Tim Westover, la komisiiton pri eldonado, kiu ricevis la duan premion en la proza kategorio en la Belartaj Konkursoj de UEA; kaj Anna-n Bennett, ELNA-sekretarion, kiu ricevis honoran mencion en la kategorio "Eseoj".

Grava kaj malgaja anonco atendas vin sur p. 8 – la direktoro de la CO, Don Harlow, emeritiĝos fine de la jaro pro malsano. ELNA do nun serĉas novan direktoron.

Krome, en tiu ĉi numero atendas vin nova rubriko: "In other words..." Temas pri tradukoj de interesaj tekstoj el la angla en Esperanton kaj el Esperanto en la anglan.

Agrablan legadon!

Joel kaj Ĵenja

Saluton dear samideanoj (fellow Esperantists)!

...and welcome to the double convention and literary issue of **Esperanto USA**! This issue most likely has something to suit every taste. The first half contains official news from the recent ELNA convention and other news from the Esperanto movement, plus a travel diary about the New York convention experience by the co-editor of **Esperanto USA**. The second half contains literature of various genres: translated and original, fiction and non-fiction, poetry and prose, and the like. But in spite of the variety of the literary contents of this issue, it doesn't contain all the literary submissions we received. Due to a surprisingly large quantity of literary submissions (a big thank you to everyone who contributed!) we've decided to start an ongoing literary section in **Esperanto USA**. The rest of the literary submissions will be published in the literary section of upcoming issues – so you can keep sending your literary works and translations! Of course, we always need submissions related to the Esperanto movement. Did you attend various Esperanto events this summer? Share your experiences with other ELNA members!

The editorial team, as well as all ELNA members, would like to warmly congratulate Tim Westover, head of ELNA's publishing committee, on being awarded the second prize in the prose category, and Anna Bennett, ELNA Board Secretary, on receiving an honorable mention in the essay category, of UEA's Belartaj Konkursoj.

An important and sad announcement awaits you on page 8 – the Director of the Central Office, Don Harlow, will retire at the end of this year due to illness. ELNA therefore is now looking for a new director.

Also, in this issue a new section awaits you: "In Other Words..." This section is about translation of interesting texts from English into Esperanto and from Esperanto into English.

Pleasant reading!

Joel and Zhenya

FOTO: JENJA AMIS

Esperanto parolata...

sur la trotuaroj de Novjorko!

(daŭrigo; komenco sur p. 1)

Jenja Amis

Ni veturis al Novjorko el Atlanto per trajno (jes, tiaj stranguloj ni estas) kaj alvenis merkredon posttagmeze; tuj post la enloĝiĝo en la junulargastejo ni iris esplori la urbon. Bonŝance, la kongresejo kaj ankaŭ nia hotelo troviĝis en la centro de la urbo – en Chelsea, Manhattan. Manhattan estas multe pli granda ol mi imagis: mi pensis ke ĉiuj vidindaĵoj tie troviĝas unu ĉe la alia, sed en la realo por atingi, ekzemple, Wall Street de Imperi-Ŝtata Konstruaĵo, oni devas pasigi sufiĉe da tempo en la publika transporto. Sed tio ne estas problemo, ja ĝi funkcias ĝenerale bone, kaj eĉ nokte eblas veturi – kvankam la tuta sistemo post la noktomezo fariĝas tre komplika, kaj lokanoj mem preferas ne veturi malfruege.

Nia unua novjorka vizitindaĵo estis Imperi-Ŝtata Konstruaĵo – kaj tio estis vere neforgebla sperto! Starante je la alteco de 381 metroj (1 250 futoj) oni povas vidi la tutan urbon, kaj eĉ parteton de Nov-Jerzeo. Jen ĉiuj famaj lokoj, kvazaŭ sur via mano: la domturegoj de la urbocentro, famaj centro *Rockefeller*, konstruaĵo de *Chrysler* kaj dekoj da aliaj konataj lokoj – kaj tute sube, sur ĉiuj stratoj, flavaj taksioj, kiuj ŝajnas tiel etaj kaj malrapidaj de tia alto. Kaj en la malproksimo – jen la grizbluo de la rivero Hudson, brakumanta la Atlantikon. Mi verdire estis kvazaŭ sonĝanta: ĉu vere tio estas en la realo?!

Vespere ni promenis laŭ Broadway. Ĝi estas elstara ne nur pro sia famo kiel la plej teatra loko en la mondo – ĝi estas aparta ankaŭ pro sia fizika situo: Broadway elstaras el la rektangula urba plano de stratoj kaj avenuoj. Ĝi iras diagonale tra la insulo, kaj, same kiel montras ĝia nomo, ĝi ja estas multe pli larĝa ol kutimaj stratoj kaj aven-

uoj. La homoj sur Broadway ĉiam multas – sed vespere la “piediranta trafiko” fariĝas aparte densa, kaj oni ĉiam devas sekvi la fluon de la homamaso. Proksime al placo Times eĉ en la nokto estas lume pro la televid-ekranegoj kaj neonaj lumoj de strataj reklamoj – estas tiel lume ke ankaŭ meze de la nokto la strataj artistoj pretas desegni vian portreton!

Vendredon matene ni venis al la kongresejo por la tuttaga estrarkunsido. La vetero kvazaŭ kunlaboris: la tutan tagon pluvegis, kaj estis agrabla afero pasigi tutan tagon en la afabla kompanio, parolante pri gravaj aferoj por ELNA. Tre imponis al mi amikeca (kaj ŝercema) etoso en la ELNA-estraro, kaj eĉ fojaj malkonsentoj inter la estraranoj tute ne malhelpis bonan kunlaboron. Oni parolis pri multaj aferoj: buĝeto de ELNA, emeritiĝo de la nuna direktoro, Don Harlow, kaj serĉo de nova direktoro, pri nomŝanĝo de ELNA kaj dekoj da aliaj gravaj aferoj.

La unua kongresa programero “por ĉiuj” estis, kiel ĉiam, interkona vespero, kie ĉiu partoprenanto rakontis iomete pri si mem kaj pri sia Esperanto-vivo. Estis tre plaĉe ke venis ankaŭ eksterlandanoj: estis kelkaj kanadanoj, japanino kaj eĉ nepalano!

Al la solena malfermo, bedaŭrinde, multaj kongresanoj ne povis veni pro iuj problemoj pri metroo: unu el la loĝejoj situis sufiĉe malproksime de la kongresejo. Sed almenaŭ por la prelegoj jam alvenis multaj kongresanoj, kaj je nia aparta ĝojo, multegaj partoprenis nian prezenton pri Rozkrucismo. Sabate estis multaj interesaj programeroj: du prezentoj pri la venontjara UK (fare de sino Hirai Isako, el Osako, kaj fare de Lusi Harmon), pri uzado de ELNA-retpaĝaro, pri Projekto Gutenberg kaj kreiva komunumo, pri TEJO, pri komputila lingvistiko, pri la videokurso *Pasporto al la Tuta Mondo*, pri

lokaj grupoj en Usono kaj pri Vikipedio. Aparte plaĉis al mi prelego-metiejo pri *hurosiki*-arto: estas vere nekredible kion oni povas fari el nur unu peco de ŝtofo: ĉapelo, poŝo, dorsosako, bela volvaĵo por vino aŭ simple pakajo por donaco – la kvanto de eblaj uzoj estas senlima!

Kvankam Novjorko estas unu el la plej multekostaj urboj laŭ la loĝkostoj, la kosto de manĝaĵoj en rapidmanĝejoj ne multe diferencas de Atlanto. Kaj restoracioj, kafejoj, rapidmanĝejoj kaj picejoj abundegas! Pro rapida ritmo de la urbo, novjorkanoj ne havas lukson longe manĝi: kaj ĝuste pro tiu fakto oni evoluigis (aŭ eble eĉ elpensis!) la arton de rapidmanĝejoj. Se vi tro longe pensas, tro detale demandas kio estas tio aŭ jeno, aŭ ne tro rapide pagas, la aliaj en la vico rigardos vin iritite. Pro tio, eĉ se estas sufiĉe granda vico, ĝi iras tre rapide. Novjorka pico, laŭdire, estas pli maldika ol kutima pico – eble pro tio ke oni ne havas tempon atendi ĝis kiam kuirigis kutima speco. Novjorkanoj estas tre kreemaj pri picoj kaj foje metas sur picon aĵojn, kiujn mi neniam antaŭe vidis sur pico. Kaj eĉ se italoj taksus novjorkan picon profanaĵo, ĝi tamen ege plaĉis al mi, kaj post densa kongresa programo, ni kun aliaj kongresanoj kun plezuro iris al apuda picejo.

La vespera programo finiĝis tre

Esperantistoj ĉe UN

FOTO: JENJA AMIS

malfrue: kaj ĝi estis vere densa! Kvankam la vespero estis malferma ankaŭ al ekstera publiko, mi ne vidis neesperantistojn. Dum la distra vespero okazis koncerto kaj komuna kantado (kiu, cetere, tre rememorigis al mi ukrainajn kaj rusajn E-renkontiĝojn), prezentado de DVD kaj poezia konkurso – “slamo” (interesa, sed, laŭ mi, iom tro longa, ĉar unu persono rajtis prezenti multfoje kaj en ĉiuj kategorioj). Interesa afero: unu homo partoprenis en slamo neĉeeste – per rete senditaj prezentaĵoj. La lasta vespera programero estis humura teatraĵo, verkita de la ĉeforganizanto de la kongreso, Tomaso Eccardt (li, cetere, tradukis en Esperanton ankaŭ multajn kantojn kiujn oni kantis pli frue en la vespero). La teatraĵo estis amuzega kaj tre subtila, kun multaj vortludoj kaj aludoj – la sola bedaŭrinda afero estas ke ĝi komenciĝis tro malfrue, kiam multaj kongresanoj jam foriris. Sed tiuj kiuj restis, ridegis kaj sincere ĝuis ĝin. Estus bone se dum la venonta kongreso ĝi estus la unua programero de la distra vespero por ke ĉiuj kongresanoj povu spekti ĝin.

Dimanĉon matene ni iris al la preĝejo de Sankta Johano la Teologo (la tria plej granda kristana preĝejo en la mondo, konstruita tute el ŝtono, kaj la plej granda en Usono!) kaj do maltrafis kelkajn matenajn programerojn: ekumenan diservon kaj prelegon pri EANA kaj ELNA. Sed ni kaptis almenaŭ duonon de la prelego de Tomaso Eccardt pri la historio de Esperanto en Novjorko, pri kiu li tre interesiĝas kaj scias multon (samtempe okazis prelego de Nijl Blonstein pri Brazilo kaj ĝia E-Movado). Estis ege plaĉe ke speciale por la kongreso oni printis grandformate fotojn pri lokoj rilataj al E-historio en Novjorko. La sekvaj du programeroj estis prelego pri tio, kial multajn el ni teruras ciferoj kaj matematiko (Pam Lieber), kaj prezento “Libro por tiuj, kiuj ankoraŭ ne

malkovris la valoron de Esperanto” (Enrique Ellemberg).

Ankaŭ posttagmeze, pro vizito al la Novjorka Rozkruca Loĝio, ni maltrafis grandan parton de la kongresa programo – kiu ja estis bona kaj riĉa. Temis pri kongresa organizado, pri Alice Morris kaj IALA (*International Auxiliary*

Language Association), tervarmiĝo, pri la sep plej malgrandaj landoj de Eŭropo (pri kiu Tomaso Eccardt verkis libron en la angla), pri Zamenhofa reform-projekto de 1894, pri angla kaj Esperanto en la persona vivo (A. Karkovsky), pri enmigrado en Usono – leĝa kaj kontraŭleĝa, kaj ĝiaj sekvoj por la socio kaj por Esperanto. Krome, okazis prezento de azerbajĝana popolmuziko kaj prelego pri gejoj en Esperantujo. Fine de la tago okazis tradicia akcepto de UEA-delegitoj por Usono, fare de Vilĉjo Harmon (mi tre fieris pri la fakto ke Atlanto havas la plej multajn delegitojn el ĉiuj usonaj urboj!).

La abunda bankedo kaj postbankedaj amuzoj bone kronis la plenplenan tagon. Fine de la bankedo okazis tradicia aŭkcio, kiun bonege gvidis Filipino Dorcas: oni vendis ĉefe librojn kaj diskojn, sed estis venditaj kontraŭ bona prezo ankaŭ du numeroj de *Kontakto*, kun intervjuoj de du lokaj famuloj: Tomaso Eccardt kaj Filipino Dorcas. La lasta programero de la vespero

Nova “aktoro” eniras la spektaklon!

FOTO: JENJA AMIS

estis trompludo, kiun gvidis mi. En tiu ludo oni devas elpensi kvazaŭ-PIV-ajn difinojn por malfacilaj vortoj, kaj “kontraŭuloj” devas elekti el kelkaj proponitaj variantoj la ĝustan.

La lasta kongresa tago, kiel ĉiam, estis malgaja: ja estas malfacile ĝisrevidi geamikojn kaj atendi la tutan jaron (aŭ eĉ pli) por revidi ĉiujn dum la sekva kongreso. Matene ni iris al UN – la ekskurson gvidis Rochelle Grossman, reprezentanto de UEA ĉe UN kaj volontulino de la novjorka oficejo de UEA; Rochelle, cetere, laboris ankaŭ en UN. Mi ege ĝuis la ekskurson – estis tiel interesa sperto vidi la halon de la Ĝenerala Asembleo kaj ĉiujn aliajn gravajn lokojn, kiujn mi vidis tiom multe en la televido.

Post la ekskurso al UN ni vizitis ankaŭ la novjorkan oficejon de UEA. Same kiel mi atendis, ĝi estas tre eta, fakte, ĝi dividas ejon kun alia organizo. Sed estis granda fiero vidi ke tuj trans la strato de UN troviĝas oficejo de UEA! Dum ni estis en la ekskurso, en la kongresejo okazis AAIE-kunsido kaj ekzamenoj, ISAB-aferkunsido kaj prelego pri Toki Pona. Nur malmultaj homoj restis ĝis la oficiala fermo de la kongreso, ja multaj forveturis hejmen (aŭ daŭre al la kongresoj!) pli frue.

La lasta duonoficiala programero estis ekskurso al kafejo Esperanto. En Novjorko estas kafejo kaj restoracio kun la nomo “Esperanto”, kiuj tamen havas neniun rilaton al nia lingvo (tamen, la kelneroj de la kafejo sciis almenaŭ ke Esperanto estas “iu lingvo”). Ĉar la restoracio estas iom multekosta kaj tre laŭta, la organizantoj proponis ekskurseton al la kafejo. Mi multe ĝuis postkongresan babiladon (kaj kantadon – jes!) en iom hipieca etoso de la kafejo kaj portis hejmen kelkajn vizitkartojn de la kafejo por fanfaroni al la geamikoj.

Dum distra vespero oni ĝuis la kantadon

Post la kongreso ni havis 1,5 tagojn por turismumi – kaj ili estis plenplenegaj! Liberec-insulo kaj insulo Ellis kun ĝia interesege muzeo pri enmigrado; Wall Street – la financa centro de la lando – kaj eble de la mondo (tre surprizis min ke la strato mem estas tre malgranda, kaj mallonga, mi ial atendis strategon); Bruklin-ponto (mi apenaŭ povis kredi ke tiu belega kaj impona ponto estis konstruita en 1875!); multkoloraj Ĉin-Urbeto kaj Eta Italio, kiuj portis la etoson de siaj hejmlandoj... Komprenoble, ni vizitis ankaŭ *Ground Zero*

– cikatro sur la vizaĝo de la urbo, memoroj pri kiu ĉiam vivos en la koroj de la homoj de la tuta mondo... En la lasta duontago ni havis tempon por vidi nur kelkajn kolektojn de la Metropola Art-Muzeo (la kolekto de egiptajoj tie estas vere elstara!), sed eĉ malpli ol du horoj indus la viziton! Mi nur deziras ke ni povus havi pli da libertempo por ĉio – kaj esperas iam baldaŭ reveni al la Granda Pomo denove.

Ni kore dankas ĉiujn organizantojn de la kongreso, kiuj faris nekredblan laboron, – ĉar la kongreso estis vere bonega!

Dum prelego pri *hurosiki* oni povis fari sian propran ĉapon!

Bonvenon al ELNA-kongreso 2007!

Jim Henry

Dum la landa kongreso de ELNA en Novjorko, la estraro decidis akcepti la inviton de la Esperanto-Grupo de San-Diego okazigi la landan kongreson 2007 en San-Diego, Kalifornio kaj Tijuana, Meksiko. Verŝajne, antaŭkongreso okazos en San Diego 25-27-an de julio, kaj la ĉefa parto de la kongreso (kaj estrar-kunsido) okazos en Tijuana 28-30-an de julio, kun postkongresaj ekskursoj en Tijuana kaj Ensenada 30-31-an de julio.

Estis invito ankaŭ de la loka kongresa komitato por la Tut-Amerika Kongreso de Esperanto en Kalgario, Kanado, ke ELNA kunigu sian kongreson kun TAKE 20-26-an de majo 2007. Sed pro pluraj kialoj la estraro de ELNA decidis akcepti la inviton kongresi en San-Diego kaj Tijuana.

Unue, julia dato pli taŭgas por niaj multaj instruistaj kaj studentaj membroj, ol la maja dato de TAKE.

Due, la estraro ne volis malkuraĝigi la multlaboran lokan grupon en San-Diego, kiu jam estis petita unufoje prokrasti siajn planojn pri landa kongreso.

Trie, ni ĵus kongresis en Kanado en 2004, kaj ne kongresis kun la meksikanoj ekde 1990.

Kvare, la kongreso de 2004 estis iom malprofita por ELNA pro la efiko de doganaj kostoj je la libroservo. Provizora esploro sugestas ke ni povas okazigi la libroservon en Tijuana sen tiel altaj doganaj kostoj, pro tio ke multaj kaliforniuj esperantistoj ŝoforos al Tijuana kaj povos transporti iom el la libroj laŭ sia unuopa permesata kvanto de portajoj.

Kvine, ni volas montri al la meksikaj kaj aliaj latinamerikaj esperantistoj nian solidarecon kun ili nun, kiam la monda situacio emas disigi niajn najbarajn landojn eĉ pli.

ELNA tamen volas instigi siajn membrojn partopreni ankaŭ la Tut-Amerikan Kongreson se ili povas.

Welcome to ELNA Convention 2007!

Jim Henry

During ELNA's national convention in New York, the board of directors voted to accept the invitation of the Esperanto Group of San Diego to hold our next convention in San Diego, California and Tijuana, Mexico in July 2007.

Most likely a pre-convention will be in San Diego July 25-27, and the main part of the convention (with the board of directors' meeting) will be in Tijuana on July 28-30. There will be post-convention excursions in Tijuana and Ensenada July 30-31.

More information will follow when we finish negotiating contracts with hotels in San Diego and Tijuana.

There was also an invitation from the local convention committee for the Tut-Amerika Kongreso de Esperanto (Pan-American Esperanto Convention) in Calgary, Alberta, for ELNA to combine our national convention with TAKE May 20-26, 2007. But for several reasons the board decided to accept the San Diego group's invitation:

1. A July date suits better for our many teacher and student members than the May date of TAKE.

2. The board did not want to discourage the San Diego group (and other local groups that might volunteer to host the convention in the future); they have already been asked to postpone their plans by one year, when both the New York and San Diego groups volunteered to host the 2006 convention.

3. We just had a joint Usonian/Canadian convention in 2004, but haven't had a joint convention with the Mexican Esperantists since 1990.

4. The 2004 convention in Sidney, BC was a small financial loss for ELNA due to the customs duties on the books for the book service. Preliminary research suggests we

can avoid most of this cost in Tijuana since many California Esperantists will probably be driving to the convention, and can each take a box of books as part of their personal duty-free allowance.

5. We want to show solidarity with the Mexican and other Latin-American Esperantists during this time when the world situation is tending to push our countries farther apart.

ELNA nevertheless strongly encourages its members to participate in the Pan-American Convention in Calgary as well.

Daŭra Kongresa Komitato Havas Novajn Membrojn

Jim Henry

Al la Daŭra Kongresa Komitato lastatempe aliĝis Ron Glossop, Anjo Harlow kaj Robert Read. Ron kaj Anjo ĉefe respondecos pri serĉado de lokaj kongresaj komitatoj kiuj organizos nian Landan Kongreson en 2008, 2009 kaj sekve.

Robert Read proponas sian teĥnikan helpon al lokaj kongresaj komitatoj, ekzemple pri kreo de reta aliĝilo. Jim Henry, la ĉefo de la komitato, daŭre respondecos pri helpo al la nuna loka kongresa komitato pri la venonta Landa Kongreso, kaj eventuale ankaŭ al la organizantoj de regionaj kongresoj.

Se vi pensas ke eble *via* loka grupo pretas organizi Landan Kongreson en estonta jaro, bonvolu kontakti Anjon aŭ Ron: <anjo@donh.best.vwh.net>, <rglossop@mindspring.com>.

La kongresa manlibro troviĝas ĉe: <http://www.pobox.com/~jimhenry/esp/esma/planoj.htm>

Phil "Filipo" Dorcas, prezidanto de ELNA

En Novjorko, la granda urbo kie "loĝas" la Unuiĝintaj Nacioj, la Esperanto-Ligo por Norda Ameriko kongresis kun granda kunlaboro, granda ĝojo, granda amikeco kaj granda espero. Okdek ok homoj partoprenis la 54-an landan kongreson de ELNA, kiu okazis la 21-23-an de julio 2006.

La Estraro kaj la ĝenerala membraro tie aprobis unuanime la buĝeton kaj laborplanon de ELNA. Tiu laborplano estis la unua laborplano por ELNA dum la pasintaj kelkaj jaroj, kaj ĝi donas klaran vizon por farendaj taskoj. En tiu laborplano ni esprimas ke ni havas grandajn celojn por akiri novajn membrojn, ĉefe per pli aktivaj lokaj grupoj. Ni nun laboras por helpi la lokajn grupojn kiuj estas la veraj motoroj de la Movado. Ni jam vidas pli multajn lokajn grupojn, kaj kelkaj raportas novajn membrojn. Ni atendos pli da membroj en ELNA kaj UEA en la venontaj jaroj.

Rilate al tiu kreskado, la laborplano ligas la kvanton de membroj kun la kvanto de paĝoj en nia bulteno *Esperanto USA*. Ekzemple, kiam ni atingos 800 membrojn, nia bulteno havos 16 paĝojn anstataŭ la nunaj 12.

Unu el la gravaj ŝanĝoj estas ke ni aprobis monon por reklamado sub la rego de la Komitato pri Informado. La ĉi-jara buĝeto

Raporto el la Granda Pomo

montras du mil dolaran negativan saldon kiu signifas ke ni devas puŝi forte por akiri novajn membrojn. Ĝenerale ni estas en sufiĉe bona stato kaj havas nenian kialon por ne kreski.

Ni nomis komitaton por trovi novan direktoron de la Centra Oficejo. Don Harlow, la direktoro de la CO, anoncis ke li ne plu povos labori pro malsano. Laŭplane, ni havos la novan dungiton en la oficejo komence de novembro. La nova dungito kaj Don laboros kune dum kvar monatoj por fari la ŝanĝon glate. Se vi havas proponon pri nova direktoro, bonvolu informi al Anjo Harlow (anjo@donh.best.vwh.net), la komitatestrino (bv. vidi la detalojn sur p. 8). Vilĉjo Harmon anoncis ke la Centra Oficejo restos en la nuna konstruaĵo eble dum la venontaj kvin jaroj. Tio estis bona novaĵo ke ni ne devos trovi alian lokon por la CO.

Elektitaj al la estraro estis Lusi Harmon (ree), Joel Amis (ree), kaj Trevor Andrews (nova estrarano!). Ankaŭ Vilĉjo Harris estas la kasisto denove. Ni havas bonan estraron por ELNA, sed memoru ke la ĉefa laboro restas ĉe la lokaj grupoj. Tie la membroj agas aktive kaj daŭre.

Ni unuanime aprobis la proponon kongresi en Tijuana, Meksiko, la 27-an ĝis la 30-a de julio, 2007. Tio estos la 55-a landa kongreso de ELNA. Planu ĉeesti jam nun! Certe tio estos ege bona kongreso, kaj eble la plej granda.

Ni aprobis, ankaŭ unuanime, la proponon rekomendi kiel eble plej forte partoprenadon en la Tut-Amerika Kongreso de Esperanto (TAKE), kiu okazos en Kalgario, Kanado, la 20-an ĝis la 26-a de majo, 2007. Notu tiun daton sur via kalendaro kaj faru planojn ĉeesti.

Ni ĝuis ne nur la kunsidojn (plenkunsidon de ELNA, aferkunsidon de AAIE, fakajn ktp.), sed ankaŭ la bankedon kun bongusta manĝaĵo. Dum la bankedo ni aŭkciis donacitajn aĵojn por akiri monon por ELNA. Multajn dankojn al la loka kongresa komitato (LKK), kaj aparte al

Tomaso Eccardt kaj Jim Henry, kiuj faris bonegan laboron por plani, organizi kaj realigi la kongreson. Vidu fotojn ĉe <http://esperantofre.com/elna06/> (Dankon Enrike!)

La "Retslamo", internacia poezia konkurso, okazis dum la distra vespero. Por originala poezio, la unuan lokon gajnis Leonido Ŝindeleviĉ, rusdevena kanada poeto. Por neoriginala deklamado venkis Ĝerardo Tobias (Pollando/Usono). Okazis ankaŭ aliaj ludoj. Ĵenja kaj Joel Amis gastigis amuzegan vort-ludon pri PIV-aj (kaj ne-PIV-aj) difinoj.

La du Vilĉoj, Harmon kaj Harris, verkis en la rezolucia komitato proponojn por danki al la LKK kaj FIT, la "Fashion Institute of Technology", kiu gastigis la kongreson.

Anjo kaj Don Harlow

Kelkaj partoprenantoj tranoktis en la dormejo ĉe la "Nova Lernejo." Multaj ĉeestantoj ekskursis en la urbo, ekz. al la supro de la Imperi-Ŝtata Konstruaĵo, al la Statuo de Libereco, al la Unuiĝintaj Nacioj kaj al kafejo Esperanto. La kulturo en Novjorko, miksaĵo de multaj naciaj kulturoj, estas ĉie, en muzeoj, en la metroo, en la busoj, surstrate, kaj certe en la multaj interesaj restoracioj.

Unu el la plej gravaj eventoj estis ke ni unuanime donis honoran membrecon al Don Harlow, kiu sindone laboris multe, ne nur en la Centra Oficejo de ELNA, ne nur kiel iama prezidanto de ELNA, ne nur por tiu fama repaĝaro pri literaturo, sed multflanke por la Movado en Usono kaj tutmonde. Ni dankas, dankegas al Don pro la bona laboro. Nia impona listo de honoraj membroj en ELNA havas 19 nomojn, kiel tiujn de Cathy Schultze, Vilĉjo Harmon, Doroteo Holland kaj William Auld. Al tiu listo de gravaj pioniroj ni aldonis la nomon de Don Harlow.

Ĉi tia raporto ne vere ĝustas, ĉar mankas la vortoj por priskribi la riĉan etoson kaj feliĉan amikecon kiujn la samideanoj spertis en Novjorko, la "granda pomo."

Dum la estrarkunsido

Esperanto Koresponda Servo 10-jara!

Ĉi-jare la *Esperanto Koresponda Servo* festas sian 10-jaran jubileon. Ni kore gratulas ĝian gvidanton – Enrique “Enrike” Elleberg – pro tiu ĉi bonega kaj utiliga laboro kiu helpis al pluraj esperantistoj tutmonde trovi korespondamikojn. Ĝuste pro tiu ĉi okazo la Radio Ĉina Internacia intervjuis Enrike-n, kaj ni volonte reaperigas la tekston de la intervjuo.

Lina (Radio Ĉina Internacia): Ĉu vi scias ke troviĝas profesia retejo nomata *Esperanto Koresponda Servo*? La servo celas faciligi korespondadon inter diverslandaj esperantistoj. Dek kvin jaroj pasis post ĝia establiĝo. Nun ĝi estas vaste konata retejo pri Esperanto-korespondado. Kaj ene vi povas trovi multajn kontaktojn kun diverslandaj esperantistoj.

Lina: Kiam establiĝis *Esperanto Koresponda Servo*?

Enrike: Ĉu vi kredus min se mi respondas ke mi ne scias? Sinjoro Duncan C. Thomson de Glasgovo, Skotlando, Britio, komencis ĝin antaŭ proksimume 15 jaroj. Tio okazis antaŭ la disvastiĝo de la komputila reto. Mi ankoraŭ ne estis konektita al la reto. Sinjoro Thomson je la komenco de ĉiu monato metis anoncon pri sia servo en la novaĵgrupo “soc.culture.esperanto”, por kolekti mesaĝojn de korespondantoj. La duan vendredon de ĉiu monato li publikigis liston de tiuj kiuj mesaĝis al li. Finonte la jaron 1995, sinjoro Duncan afiŝis kelkajn mesaĝojn, dirante ke post kvin jaroj da publikigado, li ne plu povas zorgi pri la koresponda servo. Li petis volontulon por daŭrigi la servon... kaj mi estis tiu voluntulo. Mi daŭrigis la publikigadon de tiu listo ekde marto 1996. Samtempe mi komencis konatiĝi kun la reto.

Mi pensis ke estus bone meti la liston en retpaĝon, kaj la 18-an

de julio 1996 mi komencis tiun paĝon... nun alvenas la 10-jara jubileo. Dum tiuj 10 jaroj mi aktualigis tiun retpaĝon du-tri fojojn ĉiumonate.

Lina: Kial vi volas esti voluntulo de la servo? Ĉu troviĝas speciala motivo?

Enrike: Mi komencis mian Esperantan vivon antaŭ 47 jaroj. Tuj de la komenco mi havis kelkajn korespondantojn de diversaj landoj. Mi kredas ke tio multe helpis mian lernadon kaj mian deziron daŭrigi la uzadon de Esperanto. Pro tio nun mi volas ke ankaŭ aliaj novuloj povu havi korespondantojn.

Lina: Ni scias ke kiel koresponda servo, la retejo certe bezonas kontaktojn de diverslandaj korespondantoj. Do, kiel vi akiris ilin? Ĉu tio estas facila aŭ ne?

Enrike: En la komenco, antaŭ la disvastiĝo de retejoj, tiu novaĵgrupo estis preskaŭ la nura maniero rete kontakti esperantistojn. Pro tio multaj homoj legis ĉiujn mesaĝojn kaj tiel ili lernis pri la ekzisto de la koresponda servo. Poste, mi pensas ke multaj uzantoj de mia servo sciigis siajn amikojn pri mia servo. Multaj homoj kiuj komencis proprajn retejojn aldonis ligilojn ankaŭ al mia paĝo. Mi surpriziĝas kiam mi serĉas en la reto kaj trovas mian nomon aŭ adresojn de miaj paĝoj... en lingvoj kiujn mi eĉ ne povas identigi. Sufiĉas meti en serĉilon la vorton “Esperanto” kaj “Enrique” aŭ “Enrike” por trovi multajn el miaj paĝoj (sed mi ne estas la sola “Enrique” kiu parolas Esperanton).

Lina: Ĉu multaj homoj en ĝi partoprenas?

Enrike: La nombro de partoprenantoj ŝanĝiĝas. De la komenco, tiu nombro daŭre altigis ĝis 2002, kiam ĝi atingis 200 korespondpetojn en unu jaro. Poste ĝi komencis malaltiĝi. Nun estas malpli ol 100. Estas kelkaj kialoj por tiu malaltiĝo: kelkaj homoj kaj organizoj kopiis mian servon. Sed mi

kredas ke la pli grava kialo estas la hodiaŭa facileco renkonti aliajn homojn per bablejoj, kiuj lastatempe komencis permesi voĉbabiladon, komence per *Paltalk* kaj poste *Skajpo*, kaj ĉiuj aliaj mondaj bablejoj, kiel *msn*, *yahoo*, *google*, *icq*... Ankaŭ estas grupoj kiel *Orkut*, *MySpace*, kiuj kunigas la homojn, ne nur pri Esperanto, kaj miloj da dissendolistoj aŭ forumoj, blogoj, ĵurnaloj kaj tiel plu.

Lina: Ĉu la retejo bone funkcias kaj liveras multe da ebloj pri korespondado kun diverslandaj esperantistoj?

Enrike: Mi scias ke la servo bone funkcias, sed malofte mi ricevas komentojn de uzantoj kiuj dankas min pro amikoj kiujn ili nun havas danke al mia servo. Eĉ vi mem ekkonis kelkajn homojn de aliaj landoj per mia servo.

Lina: Koran dankon, Enrique Elleberg. Fakte mi ekkonis vin antaŭ du jaroj kaj scias ke vi estas aktiva esperantisto kiu volas fari ion por Esperanto. Ekzemple, vi verkas libron por konigi Esperanton al tiuj kiuj ankoraŭ ne scias pri la ekzisto de Esperanto aŭ valoron de Esperanto. Je la fino de la programero, ĉu vi volas ion diri al niaj aŭskultantoj?

Enrike: Mi kolektas rakontojn de esperantistoj pri iliaj esperantaj vivoj, precipe tiuj belaj momentoj kiujn ĉiuj esperantistoj memoras, kiuj neniam okazos

sen la kono de Esperanto. Ĉiu el la legantoj povas sendi rakonton al mi. Mia adreso estas Enrike@aol.com.

Lina: Koran dankon! Kaj mi esperas ke via libro gajnos plenan sukceson!

La teksto de la intervjuo troviĝas ĉe la retpaĝo de Ĉina Radio Internacia <http://es.chinabroadcast.cn/1/2006/07/14/1@41857.htm>

La *Esperanto Koresponda Servo* troviĝas ĉe <http://www.esperantofre.com/eks>

Lost in Translation

(translated literally from the original Russian into Esperanto)

At the site of residence of Scottish Kings in the 18th century – sur la retpaĝo de la rezidejo de skotaj reĝoj en la 18-a jarcento

Independence Hall – Libera Halo

forefathers – por patroj

Massachussetts – Masahaseco

fraud and drug squad – roto de trompisto kaj droguloj

one of the signers of Declaration of Independence – unu el la kantistoj de Deklaracio de Sendependeco

perfumed ink – bonodora korporario

Prepared by Yevgeniya “Zhenya” Amis, based on Russian Esperanto Forum e-novosti, www.e-novosti.info

New Director for ELNA's Central Office Sought

Anjo Harlow

Our current Director Donald J. Harlow is resigning due to illness. The new Director will start work by November 1st, 2006 and must make a commitment to stay for at least two years.

The ELNA Office is located in Emeryville, CA. in the San Francisco East Bay region.

The new Director will be working for the advancement of Esperanto in the USA, handling all the membership developments and benefits, bookkeeping, maintaining information data bases and all other correspondence, e-mail, phone and internet activity, maintaining the Book Service (selling and ordering books, receiving orders and mailing books and merchandise) and maintaining a dependable day-to-day office routine. Office hours are 9 am to 6 pm, Monday to

Friday, with some holidays off.

Requirements:

Computer skills including word processing and database management; internet experience and bookkeeping knowledge will be helpful. Fluent knowledge of both Esperanto and English is necessary. Owning a car would be very helpful.

As soon as possible, please send your resume, your Esperanto history and general educational background to ELNA. ALL CORRESPONDENCE WILL BE KEPT CONFIDENTIAL.

Please address your application to:

Anjo Harlow
c/o ELNA
5712 Hollis Street
Emeryville, CA 94608
510-913-1567

Esperanto: Pasporto al la Tuta Mondo: Is this doable where you live?

Miko Sloper, (the "father"), Lusi Harmon (producer) and Steve Wagenseller (the "detective")

Immerse yourself in the fascinating world of Esperanto, the international language spoken by millions across the globe, with this 16-part series – a peralta.TV exclusive.

Directed by Bay Area filmmaker Judith Montell, an Academy Award nominee and Laney College alumna, this playful new series follows the Bonvolo family – the father is a Greek philosopher and the mother a dancer – through a whimsical set of adventures. In *Pasporto al la Tuta Mondo* you'll meet a host of diverse characters – all of whom speak Esperanto – and you'll find yourself learning this wonderful language, your doorway to cultural understanding and making new friends throughout the world.

Produced here in the Bay Area by the Esperanto League for North America, *Pasporto al la Tuta Mondo* is a lighthearted comedy-drama that brings Esperanto alive. It includes English subtitles for easy comprehension and engaging dialog that will allow you to learn the international language in no time.

As entertaining as it is instructive, you will enjoy watching *Pasporto al la Tuta Mondo* and learning Esperanto week after week on peralta.TV

For information about *Pasporto al la Tuta Mondo* and to learn more about Esperanto, you can visit the Esperanto League for North America's Web site, www.esperanto-usa.org, or call them at (510) 653-0998.

Esperanto: Pasporto al la Tuta Mondo: Sundays at 10:00 a.m., beginning September 3, 2006, with repeats Wednesdays at 10:30 p.m., Thursdays at 8:00 a.m. and 6:30 p.m., on peralta.TV, Comcast cable 27 and 28 in Alameda, Berkeley, Emeryville, Oakland and Piedmont and streaming live at www.peralta.TV.

Saluton! Mi iomete scipovas Esperanton kaj volas korespondi kun amikoj de la tuta mondo! Mia nomo estas Rumjana, mi estas 37-jaraĝa flegistino el Bulgario. Skribu al: Romyana Dekova, ruci69@abv.bg

Saluton, kara amiko,
Ni estas Tangshan-a Esperanto-Asocio (TEA). En la jaro 2006 okazas 20-jara jubileo de la fondiĝo de TEA. La 15-an de decembro ni aranĝos kongreson kaj ekspozicion. En la ekspozicio ni planas eksposti monerojn kaj uzitajn kovertojn de diversaj landoj. Sed, tre bedaŭrinde, ni ankoraŭ ne havas monerojn kaj uzitajn kovertojn de via lando. Ĉu vi povas sendi al ni unu serion de moneroj kaj kelkajn uzitajn kovertojn kun poŝtmarkoj kaj poŝtstampoj de via lando? Se vi bezonas ion de nia lando, ni povas sendi al vi. Ni tre atendas vian respondon. Nia poŝta adreso estas: TEA, P.O. Box 3, Tangshan Hebei, 063000, Ĉinio. La retadreso estas: weijh168@sina.com. Antaŭdankon! Sincere via, TEA.

Estimataj gesinjoroj,
Mi estas Toure Sekou Domain, 22-jaraĝa studento de hispana fako en Eburbordo. Mi skribas tiun ĉi leteron por interŝanĝi kun via klubo informojn pri pluraj temoj, kiel sporto, muziko, kulturo, turismo, historio, la lingvo. Fine, mi deziras korespondi kun gesamideanoj en via klubo kiuj volus amikiĝi kun afrikano. Skribu al: tsd_tcheick@yahoo.fr

Letervespero en Antikva Samarkando

Aŭguste kaj septembre 2006 samarkandaj esperantistoj okazigos la internaciajn letervesperojn, dediĉitajn al la 15-jariĝo de sendependeco de la Respubliko Uzbekio kaj al 2750-jariĝo de Samarkando, listigita en la registro de Mondaj Heredaĵoj de UNESKO. Ni atendas viajn gratulmesaĝojn, kaj, se eble, ĉiajn (kaj ĉiulingvajn!) materialojn (leterojn, vojaĝrakontojn, gazetartikolojn, librojn, broŝurojn, poemojn, kantojn, fotojn, desegnaĵojn, dokumentojn ktp) pri Uzbekio kaj Samarkando. Fakte, ĉio ajn pri la temoj, inkluzive fotojn de stratoj, vendejoj, restoracioj, hoteloj, komunumoj, kompanioj, varoj ktp estos tre bonvena. La plej interesajn materialojn ni publikigos en la nialanda gazararo. Ĉiuj senditaĵoj estos eksponataj en la speciala ekspozicio. Anticipan dankon por viaj kontribuoj.

Salutleterojn kaj alispacajn materialojn bonvolu adresi jam nun al: Anatoli Ionesov, Direktoro. Internacia Muzeo de Paco kaj Solidaro. P.O. Box 76, UZ – 140100 Samarkando, Respubliko Uzbekio. Telefono/fakso: +998 (66) 233 17 53. Interreto: <http://peacetur.freenet.us> Retadreso: imps86@yahoo.com

Historical Fantasy... About Volapük

A Hand-book Of Volapük and an Elementary Manual of its Grammar and Vocabulary, prepared from the Gathered Papers of Gemmell Hunter Ibidem Justice; together with an Account of Events Relating to the Annual General Meeting of 1891 of the Edinburgh Society for the Propagation of a Universal Language.

by Andrew Drummond. Edinburgh: Polygon, 2006. ISBN 1 904598 67 6.

Jim Henry

In 1891 Volapük was twelve years old; there had already been three international conventions, the third of which used Volapük exclusively. It seemed to have a huge head start over any other constructed international language that might come along, with its thousands of speakers and hundreds of books and periodicals. But Esperanto, just four years after Zamenhof's first publication, was acquiring new speakers at a surprising rate, many of them former proponents of Volapük. Solresol, the musical language, still had a few adherents here and there, and dozens of other short-lived proposals for a universal or international language were being published and promoted for a short time. Which, if any, of these languages would prevail?

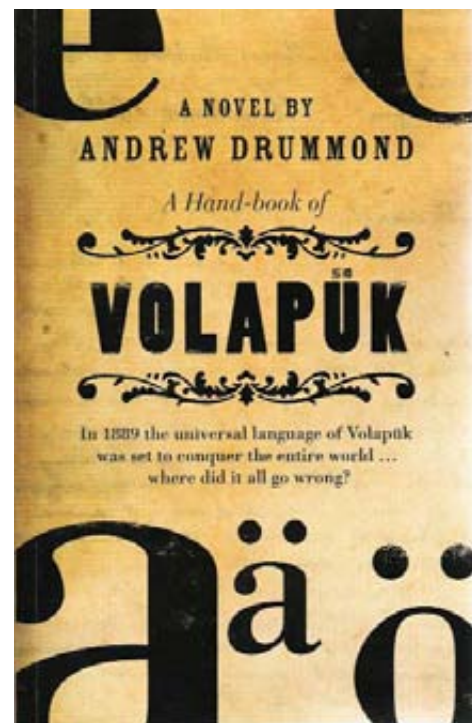
Andrew Drummond's second novel is set during this suspenseful and exciting time for the international language movement, and focuses on the Edinburgh Society for the Propagation of a Universal Language: more particularly on two of its most influential members, Gemmell Hunter Ibidem Justice, traveling church-organ repairman and Volapük teacher, and his former comrade, now bitter enemy, Dr. Henry Bosman, physician and Esperantist. The rank and file of the Society have many of their own preferences – for Solresol or Nal Bino, for Leibniz's system of prime numbers, for a revival of Latin, Greek or Hebrew, or the simple promotion of English; but the real contest is between Mr. Justice and Dr. Bosman, as to whether the Society at its next annual meeting will definitively endorse Volapük or Esperanto.

The story is told primarily (except for a preface by a Dr. Charles Cordiner, phrenologist, who explains how he found the following papers and arranged for their publication) from the hilariously biased and unreliable viewpoint of Mr. Justice. We first meet him

as he is traveling through the northeast of Scotland, repairing church organs. One night as he leaves a church in Cromarty after a long day's repair work, he meets a mysterious old man in the church graveyard; a man who, though he has never heard of Volapük, is no stranger to universal languages. Mr. Justice and Sir Thomas agree to travel together and assist one another, on terms which Mr. Justice is not inclined to explain to the reader. Sir Thomas proves a persuasive and powerful teacher's assistant as Mr. Justice endeavors to teach the rudiments of Volapük to the Self-Betterment League of Peterhead, the Didactic Society of Newburgh Linoleum Workers, the Workers Improvement Association in Dysart, and other such local societies. But in spite of his enthusiasm and talent for Volapük, Sir Thomas has invented a universal language of his own, and steadily maintains its superiority.

Who or what is Sir Thomas? What was he doing in the Cromarty graveyard? Can we credit his claim to be an old schoolfellow of George Dalgarno? All these questions are eventually answered for the reader who hasn't figured out the answers on his own. But what about the cloak, scimitar and helmet that Sir Thomas loans to Mr. Justice for use in inducing difficult pupils to apply themselves more assiduously to the study of Volapük, or persuade wavering members of the Society to support Volapük rather than Esperanto? Each time Mr. Justice dons the helmet, it affects his view of the world more strangely than before. Can Mr. Justice trust Sir Thomas? Can the reader trust Mr. Justice? (Apparently not, although he lets slip some clues to things he is unwilling to speak about directly.)

The title may lead some booksellers to shelve the book as a language textbook rather than a historical fantasy novel; in fact this would not be entirely wrong, as the novel contains nineteen lessons in Volapük, mainly adapted from Charles E. Sprague's 1888 primer (also titled *Hand-book of Volapük*; see <http://personal.southern.edu/~caviness/Volapuk/HBoV/hbv.htm>). The lessons (most if not all of them) are integrated smoothly into the narrative, as Mr. Justice teaches his pupils and traveling companions about the language; many of the example sentences and exercises for translation are adapted to be relevant to the situation in the novel at a given point, and are generally as funny as the rest of the story; which is to

say, very funny indeed. Drummond is not quite on a level with P.G. Wodehouse or Terry Pratchett in his ability to keep you laughing, but he comes pretty close at times.

The novel touches on other issues of language politics – sexism in language, for instance, in an amusing three-way debate between Mr. Justice, Dr. Bosman, and their landlady's daughter; or nationalistic suppression of minority languages like Gaelic, and whether a common language would make this even worse; i.e., whether a universal language, or an international language, is what is really wanted. Besides all this, there is a contest to train two parrots in Esperanto and Volapük, the Decennial Census and a number of fraudulent census forms, a dirigible, and a mechanical translation engine. What more could you ask for?

Everything between the covers except the copyright page adds to the historical verisimilitude; there are nifty pages of advertising for real and fake 19th-century books and other products and services at the back of the book, for instance.

A Hand-book Of Volapük may not be available in bookstores outside of the UK, but it's available from various independent book dealers through Amazon.com, and I shouldn't be surprised if ELNA's book service may decide to stock it if the Central Office gets some inquiries about it.

Esperanto ĉe Seatla Foiro

Haruo Ross

Unu el la plej grandaj kvartalaĵ festivaloj en Seatlo estas The Fremont Fair, kiun vizitas ĉiujare pli ol cent mil homoj dum du tagoj (nome, la semajnfino plej proksima al la somera solstico). Ĝi estas fame konata pro sia parado kun taĉmento de nudaj biciklantoj.

Ĉi-jare la unuan fojon Seatla Esperanto-Societo havis budon ĉe la foiro, kie ni reklamis pri Esperanto al la preterpasanta publiko. Multaj homoj haltis por paroli kun ni. Ni disdonis centojn da flugfolioj (Handy-Dandy Starter Kit, folio pri SES ktp.) kaj dekojn da "Esperanto: It's in your Pocket" kaj la KD-ROM "Esperanto: Lingua Incognita".

Ni opinias la monon (\$205, kiun subvenciis la Fonduso Culbert) trafte elspezita, kaj ni intencas reprovii la eksperimenton en 2007.

Partoprenis entute 11 SES-

anoj: mi (Ros' Haruo), Les kaj Arlyn Kerr, Jim Parks, Mel kaj Jody Hurd, Shahin kaj Shawheen MacKinnie, kaj Alazel, Frances kaj Ĉravixtha Acheson.

Ni uzis plurajn buntajn afiŝojn kaj ankaŭ plurajn nigra-blankajn por allogi la okulojn de la homoj sur la strato: ŝajne efikis la "SMASH DESTROY CRUSH" folio, la bela afiŝego pri la Vilna UK, kaj la bunta afiŝo "Language Cousins".

Pluraj homoj donis al ni siajn retadresojn kaj petis informiĝi pri okazontaj SES-eventoj. Kaj unu junulo alvenis kaj ekparolis al ni Esperante, dirante ke li jam lernas la lingvon aŭtodidakte de kelkaj monatoj, kaj deziras babilu. Ŝajnas ke li estis unu el la studentoj ĉeestintaj la Tagon de Lingvoj de la Mondo ĉe la Universitato de Vaŝingtonio pasint-marte, ĉar li jam posedis "Esperanto: Lingua Incognita". Estis ĝojige konstati ke ankaŭ tiu programo nia naskas fruktojn.

Esperanto-kurso en Atlanto

Jenja Amis

De aprilo ĝis julio 2006 en Atlanto okazis 13-leciona Esperanto-kurso por komentantoj kaj progresantoj/progresintoj. Mi instruis la komencantan kurson, kaj Joel Amis instruis la progresantan. Kvankam la kvanto de la lernantoj komence kaj fine de la kurso ne estis por mi aparte kontentiga (ni perdis kvin studentojn en la tuja komenco), ĝenerale en la kurso studis naŭ personoj.

Instrui Esperanton al komentantoj estis por mi tre interesa kaj lerniga sperto – aparte pro la

fakto ke tio ĉi estis mia unua sperto kiam mi instruis sola kaj al komencantoj. Antaŭ ol plani la kurson mi havis la ĉefan demandon – ĉu instrui rekt-metode aŭ tamen uzi la anglan. Unue mi pli inklinitis al rekt-metoda kurso, ĉar inter interesiĝintoj estis kelkaj brazilanoj. Sed finfine la decido estis rezigni pri la rekt-metodo pro kelkaj kialoj. Unue – manko de tempo: klarigado de gramatikajoj per nacia lingvo postulas multe malpli da tempo kaj estas pli facile komprenebla (tamen, mi strebis uzi la anglan nur kiam tio estis vere necesa). Alia kialo uzi la anglan por gramatikaj klarigoj estis ke inter la

lernantoj estis nur unu ne anglaparolanto, sed kiu tamen komprenis la anglan.

La ĉefa lernilo por la komentanta grupo estis "La Pasporto al la Tuta Mondo", sed aldone, por hejma studo, ni uzis la libreton "Esperanto Teacher" eldonitan de la Aŭstralia Esperanto-Asocio. Tiu kombinaĵo de lerniloj funkciis bone: oni povis memstare legi klarigojn pri gramatikajoj, kaj en la lecionoj koncentriĝi pli pri spektado/komprenado kaj parolado. La studentoj ŝatis la vidbendan kurson kaj diris ke ĝi estas distra, amuza, ne tro malfacila, sed ankaŭ ne facila, do ĉiam estas defio.

Ankaŭ al mi plaĉis instrui per la videokurso: unue, ĉar la kurso mem estas amuza kaj plaĉas al studentoj, due, ĉar ĝi permesas enkonduki multajn vortojn jam de la unuaj lecionoj. Ankaŭ klarigoj pri gramatiko por instruistoj helpis multe. Tamen, estas ankaŭ kelkaj plibonigendaĵoj pri la kurso. Bedaŭrinde, ankoraŭ mankas subtitoloj en la ĉefaj par-

toj de la kurso (ili aperas nur en la enkondukaj kaj konkludaj partoj de la lecionoj): la unuan fojon estus preferinde spekti la lecionon kun subtitoloj, ĉar la elparolo de la aktoroj ne ĉiam estas klara.

Estus bone ankaŭ revizii la tajpitajn materialojn por la kurso: en la teksto kaj ekzercoj nemaloftas mistajpoj. Krome, la teksto kaj ekzercoj mem estas tre "pezaj", kaj se iu ne ĉeestis la lecionon, apenaŭ eblas sendi al ili la materialojn retroŝte por hejma studado. Estus bone, se kelkaj volontuloj helpu al la direktoro de la kurso, Lusi Harmon, pli rapide plibonigi tiujn kelkajn aferojn en ĝenerale bonega kurso.

La ĉefa instruilo en la progresanta kurso estis la famega libro de Boris Kolker "Vojaĝo en Esperanto-Lando". Aldone, Joel uzis ankaŭ aliajn materialojn, ekzemple, "Rakontoj Prapatraj pri Nia Lando Antaŭ Multaj Jarcentoj Kiam okazemis Aferoj Mirindaj" de David Jordan.

Kiel organizi kongreson

Parto V.

Tio ĉi estas la kvina parto de serio da artikoloj pri organizado de Esperanto-kongresoj, specife de landaj kongresoj de ELNA, sed ankaŭ de regionaj kongresoj. Ĝi baziĝas sur la kongresa manlibro de ELNA (la originalan gvidilon verkis Frank Helmuth, Cathy Schulze kaj Bill Harmon; Ellen Eddy reviziis ĝin. Jim Henry plu reviziis kaj multon aldonis), kiu troviĝas ĉe www.pobox.com/~jimhenry/esp/esma/planoj.htm.

Kunigo de samĉambranoj

Multaj kongresanoj volos helpon trovi samĉambranon. Rilate al tio, povas esti demando(j) en la aliĝilo, aŭ eble aparta formularo*. Tiam iu en la Loka Kongresa Komitato devas kolekti la liston de samĉambran-dezirantoj, kaj dissendi la liston al ĉiu en ĝi. (Aŭ du listoj, de viroj kaj de virinoj.) Nepre klare diru ke la kongresanoj mem devas mendi siajn ĉambrojn kaj prenas al si la riskon se ilia samĉambrano fakte ne venas. (Iam okazis ke homoj plendis al ELNA kaj postulis ke ELNA pagu la duonon de la kosto kiun pagintus la neĉeestanta samĉambrano; ni evitu tion.) Arlyn Kerr rimarkis ke en 2004 ŝi havis multan kromlaboron rilate al ĉi tiu tasko; ekz. kelkaj homoj petis ŝian helpon trovi loĝejon kiam la kongresa hotelo jam plenplenis.

Alia ebleco estas starigi listgrupon ĉe Yahoo Groups aŭ alia taŭga servo por kongresanoj kiuj volas interkonsenti pri ĉambrodivido kaj aliaj aferoj. En la unua informfolio kaj aliĝilo oni diru klare kiel aboni tiun listgrupon. Oni diru ankaŭ ke, se iu ne havas reĉeŝt-aliron, tiu povas poŝti aŭ telefoni al certa membro de la LKK kaj peti liston de homoj volontaj samĉambranon; ties kontakt-informon la samĉambran-listestro mesaĝos al la listgrupo.

Libroservo ĉe la Kongreso

La libroservo de ELNA estas unu el la plej bonaj el la multaj landaj asocioj. Kiam eblas, ELNA okazigu libroservon dum la Kongreso. Kelkajn semajnojn antaŭ la kongreso, la Centra Oficejo devas sendi al iu el la LKK skatolojn da libroj por la kongreso. (Oni ne volas fidi la hotelistojn pri tio.) Tiu libro-ricevanto tiam ŝofore portu la librojn al la kongresejo en la unua tago kiam la libroservo-ĉambro haveblas (kutime la tagon antaŭ la estrar-kunsido). Do, oni frue diru al la CO, al kies adreso ili sendu la librojn, kaj kiam tiu estas hejme por ricevi ilin de la UPS-liveristo. Donu vian laborejan adreson al la CO se vi ne estas hejme dum la tago.

La ĉambro por la libroservo prefere estu havebla ekde la tago antaŭ la estrar-kunsido.

La direktoro de la CO devas malpaki la skatolojn kaj aranĝi la librojn antaŭ ol malfermi la libroservon, kaj li devas ĉeesti la kunsidon, do estas plej bone se li povas pretigi la libroservon la antaŭan tagon. (Ankaŭ eble estus bone se iu LKK-ano aŭ alia volontulo povus helpi al li pri tio; sed verŝajne aliulo ne povas tute anstataŭi lin en tiu devo.) La ĉambro estu havebla ankaŭ la ceteron de la fina tago, post la Solena Fermo, por ke la direktoro havu tempon por repaki la librojn sen troa hasto – kaj denove estus bone se volontuloj povus helpi al li.

Se en via ŝtato estas vend-impoto, iu en la LKK devas frue esplori pri tio kiel oni registras sin kiel unufoja vendanto ĉe la ŝtata ministerio pri vendimpoto, kaj informi al la CO pri tio. Aŭ LKK-ano aŭ la Direktoro de la CO povas registri ELNA-n kiel unufojan vendanton, tiel ke ELNA povu kolekti la vendimposton kaj pagi tion al la ŝtato post la kongreso.

Kiam la kongreso okazas en Meksiko aŭ Kanado, la libroservo ofte havas malprofiton pro la alta transport-impoto. Ĉu taŭgas havi la libroservon ĉe la kongreso en tiuj jaroj? La estraro kaj la CO decidu.

Distraĵoj

La LKK prizorgas distraĵojn por la diversaj vesperoj, kun la helpo de la Komisiito de Kongresoj. Lokaj esperantistoj ofte povas provizi teatraĵetojn kaj muzikon. Kunkantado estas plezurdonna por la kongresanoj. Oni foje havas profesiajn muzikistojn por koncerti, ĉu ordinara kongresanoj kiel Jon Liechty en 2000 aŭ Thomas Alexander en 2005, aŭ honorgastoj (kies vojaĝado kaj loĝado estis pagitaj el la kongresa buĝeto) kiel Kimo kaj JoMo en 2003.

Faru aranĝojn por la kunkantado de la himno “La Espero” dum la solena fermo de la kongreso. Plej bone havigu la tekston kun muzik-indikoj, presitan por ĉiuj po unu kopio, kaj antaŭvarbu iun por gitarludi, pianludi aŭ alimaniere muziki. Tiu folio eble estu en la kongresa sako kun la horaro kaj kongreslibreto; ĝi povas esti parto de la kongreslibreto mem, aŭ disdonu ĝin aparte tuj antaŭ la Solena Fermo.

Estas bone havi babilejon (angle “consuite”) dum la kongreso. Tio estu ĉambro kun sofoj kaj foteloj, kie oni povas iam ajn manĝeti kaj babili sen programita temo. Ĝi povas esti ankaŭ loko por ludoj en Esperanto, ĉu lingvorilataj, kiel Esperanto-skrablo, ĉu ne (ŝako, goo ktp.). La LKK kontrolu ĉu tia ĉambro haveblas kontraŭ ne troa kromkosto, kaj ĉu ili rajtas provizi manĝetojn aŭ ĉu necesas aĉeti ilin de la kongresejo. Estas plej bone

se la babilejo proksimas al aliaj kunven-ĉambroj kaj la libroservo, sed tipe tia ĉambro estas en alia parto de la hotelo, kun la aliaj loĝejoj.

Ekskurso(j)

Kutime estas almenaŭ unu duontaga ekskurso dum la kongreso mem – matene aŭ posttagmeze laŭ loka vetero. Se la kongresejo estas en la urbocentro, aŭ se haveblas bona publika transporto, povas esti piedekskurso al historiaj lokoj en la urbo (kiel en Atlanto 2000, Bostono 2003). Alie, oni eble devos lui plurajn aŭtobusetojn por transporti la kongresanojn al la cela loko. (En Sankta Luiso 1999, la lokanoj havis sufiĉajn aŭtomobilojn por ŝofori ĉiujn kiuj volis iri al la Pordega Arko. En Austino 2005, la LKK luis unu aŭtobuseton dum tri tagoj kontraŭ \$300 por tri ekskursoj; ili devis fari du aŭ tri vojaĝojn ambaŭdirekte por transporti ĉiujn kongresanojn de la kongresejo al la ekskursoceloj.)

Komence de ekskursoj, memorigu al la kongresanoj ke ni estas ambasadoroj – ne estu malĝentila en publikaj lokoj. Ni volas doni bonan impreson pri Esperanto kaj esperantistoj. Dum la ekskurso homoj aŭdas nin paroli strangan lingvon kaj kelkaj scivolemiĝas. Estus bone porti informilojn por disdoni al iu ajn kiu demandas “What language is that?”

Kutime estas plia ekskurso en la posttagmezo de la lasta tago de la kongreso, post la solena fermo, por tiuj kiuj ne forflugos ĝis la posta tago. Ofte tion oni ne detale aranĝas ĝis lastminute; estus pli bone plani kaj anonci ankaŭ tion sufiĉe frue, antaŭ ol homoj mendas siajn flugbiletojn. Se oni ial devas prokrasti la planadon de la ekskurso, tamen preferindas anonci la planojn dum la kongreso, kaj ne provi lastminute aranĝi ion taŭgan por ĉiuj ekskursemluloj. Russ Williams konsilas: “Diru ‘Jen la plano – se ne taŭgas por vi, bv. ne partopreni! Ne petu specialajn esceptojn por vi.’”

Foje estas plurtaga ekskurso antaŭ aŭ (pli ofte) post la kongreso. Por tio oni devas pagi aparte; ĝi ne estas inkluzivita en la kongreskotizo. Esploru pri la turistaj eblecoj en via regiono kaj proponu ion al Lusi Harmon de Esperanto Vojaĝ-Servo; ŝi helpis al ni en 2000 organizi ekskurson al Savano, Georgio post la Atlanta kongreso*.

* Ligiloj al ĉiuj paĝoj, ekzemplaj leteroj ktp. indikitaj per steleto (*) troviĝas ĉe la originala paĝo <http://www.pobox.com/~jimhenry/esp/esma/planoj.htm>

New from the Book Service

ANGLA-ESPERANTA-HUNGARA ETVORTARO PRI HOMA VIVO KAJ LOĜADO. *Ilna KOUTNY.* A third useful and attractive pocket-sized book in this series of small thesaurus-like dictionaries. Words are organized by meaning within categories (main categories: Human life and Lodging) rather than by alphabetical order, which means that although the first language is English, you can use any of the three languages as a key into any of the others. 2005. 156p. 170x115. Paper. Poland. ISBN 83-89887-19-3.

ANG008 \$15.40

AVENTUROJ DE JONATANO GULLIBLE, LA. *Ken SCHOLLAND.* Trans. Ĵenja Amis. Inspired by Jonathan Swift's *Gulliver's Travels*, a Libertarian excursion into a very familiar economic dystopia. Many illustrations by Randall Lavarias. 2006. 143p. 215x145. Paper. Russia. ISBN 5716101577.

AVE007 \$21.20

BORIS GODUNOV. *Aleksandr PUŠKIN.* Trans. Vladimir Edelstejn. Puskin's famous play about the famous successor to Ivan the Terrible and his struggle against a pretender to the throne of Russia. 2005. 112p. 170x120. Paper. Russia. ISBN 5716101461.

BOR002 \$8.10

CONVERSATIONAL ESPERANTO. *Don LORD.* Eighty-six columns from the *Brita Esperantisto* giving everyday, conversational vocabulary in Esperanto. The columns are here separated into eleven categories: Economy and Labour, Environment, Family and Home, Food and Drink, Health, Holidays and Leisure, House and Garden, Law and Order, Science and Technology, Shopping, and Society. Includes English-Esperanto and Esperanto-English vocabularies of terms introduced. 2006. 200p. 210x145. Paper. United Kingdom. ISBN 0902756222.

CON001 \$21.70

DE NENIE KUN AMO.... *Iosif BRODSKIJ.* Translations of the poetry and prose of one of Russia's most famous dissident poets. 2001. 159p. 200x130. Paper. Russia. ISBN 5-7161-0087-2.

DEN002 \$10.70

DU LINGVOJ. *Mikaelo BRONŠTEJN.* Recent collection of poetry by the Russian Esperanto Bard, collected in nine separate "Zumoj". 2001. 192p. 200x130. Paper. Russia. ISBN 5-7161-0093-7.

DUL001 \$7.30

ELEKTITAJ POEMOJ KAJ AFORISMOJ. *Christian MORGENSTERN.* Trans. Willy Nüesch. A very complete collection of the poetry and aphorisms of a great German poet and philosopher from the beginning of

the 20th century. 2006. 205p. 210x150. Paper. Switzerland.

ELE007 \$31.10

EPITOMO DE ESPERANTOLOGIO. *Nikolao GUDSKOV.* A detailed overview of the history and current state of the Esperanto movement. Valuable material for anybody who is involved with promoting Esperanto. 2002. 151p. 200x130. Paper. Russia. ISBN 5716100945.

EPI002 \$12.10

GRAVECO DE LA FIDELIĜO, LA. *Oscar WILDE.* Trans. William Auld. DVD of the July 4, 1987, presentation of the play by an amateur cast at the Bloomsbury Theatre in London. *NOTE: DVD uses PAL standard, so in the United States is probably best viewed on your computer's DVD player.* 2006. 145 minutes. United Kingdom.

GRA010 \$24.10

HISTORIOJ ... RAKONTU! *Herman NYECK LIPORT & Chamberline NGUEFACK ZEDONG.* An attractive collection of 15 African tales intended not only to amuse but also to teach morality. Many illustrations. 2006. 123p. 200x145. Paper. Cameroon.

HIS009 \$27.70

JOMO SLAVUMAS. Excellent new disk by jOmO, contains 24 pieces with an exotic Eastern European flavor, ranging from traditional to rock. Pieces range from "La Golemo" through "Tumbalalajka" and "La reveno de Taras Bulba" to "Apudmoskvaj vesperoj". "You'll find inside, i.a., a Kiev nightingale, a Gypsy prince, a Belarussian virtuosa, bass players of Romanian and Indian origin, motorized cossacks and an unforgettable fiddler on the roof." CD + lyrics booklet: 69'51". France.

JOM003 \$29.00

LANDO DE LA BLINDULOJ, LA. *H. G. WELLS.* Reprint of the E. W. Amos translation of H. G. Wells's classic utopian novella. "In the country of the blind, the one-eyed man is king." Series "Utopia" #3. 2006. 26p. 210x145. Paper. The Netherlands.

LAN004 \$4.30

LEGENDOJ PRI SEJM. *Mikaelo BRONŠTEJN.* Annals and anecdotes from the history of the unofficial Esperanto youth movement in the USSR during the last thirty years of the Soviet Union. Newly expanded third edition. 2005. 231p. 200x130. Paper. Russia. ISBN 5-7161-0152-6.

LEG007 \$24.50

MIO, MIA FILO. *Astrid Lindgren.* Trans. Leif Nordenstorm. Charming children's story about a young boy who is carried away from humdrum Stockholm to a distant kingdom where he turns out to be a prince and

is expected to fight and defeat a great evil that threatens the land. 2006. 143p. 200x130. Paper. Sweden. ISBN 9185288349.

MIO002 \$23.90

MONATOJ TRA LA MONDO. *HORI Yasuo.* A collection of views of the meanings of the various months of the year as seen from Finland, France, Japan, Vietnam, Togoland, Romania, the United States, Nepal, the Netherlands, Argentina and Serbia. N.d. (prob. 2006). 96p. 255x180. Paper. Japan. ISBN 4939088054.

MON008 \$11.00

NE NUR LEGENDOJ, NE NUR PRI SEJM. *Vladimir SAMODAJ.* Recounting the life and times of an active and enthusiastic Esperantist in Russia, and elsewhere, under the USSR. 1999. 174p. 215x140. Paper. Russia. ISBN 5716100619.

NEN004 \$15.50

PRI LA KRISTANA AMO. *Benedikto XVI.* Trans. Reinhard Haupenthal *et al.* The first encyclical from Pope Benedict XVI, written in the summer of 2005. 2006. 43p. 210x145. Paper. Germany.

PRI004 \$12.60

PRINTEMPO BLUĴINSA. *Mikaelo BRONŠTEJN.* Sixteen songs by the Russian Esperanto bard, including the six from the "Puškin-jubileo". CD + lyrics booklet: 54'28". Russia.

PRI006 \$16.40

RAPORTOJ EL JAPANIO 9. *HORI Jasuo.* A new collection of essays by the author about life, culture and politics in Japan in 2005. 2006. 184p. 210x150. Paper. Japan. ISBN 4947728299.

RAP011 \$19.40

SEKRETO DE LA PATRINO. *Valerij SIPOVIĈ.* Original novel about a woman's life in post-revolutionary Russia. 2006. 110p. 200x130. Paper. Russia. ISBN 5716101542.

SEK001 \$18.90

TRILINGVA LANDLIM'. *Peter BROWNE.* A recent collection of the poetry of an American Esperanto poet. Each poem appears in three languages: Esperanto, Spanish, English. N.d. (prob. 2006). 32p. 150x210. Paper. France. ISSN 03985822.

TRIO21 \$7.50

VINTRA FABELO, LA. *William SHAKESPEARE.* One of Shakespeare's four great romances, written near the end of his career, in a translation by Humphrey Tonkin. Includes the famous if non-existent "coast of Bohemia". 2006. 154p. 210x150. Paper. The Netherlands.

VIN006 \$22.00

Saluton, samideanoj!

Ĉu vi partoprenis la landan kongreson en 2005 en Teksaso? Ĉu vi memoras la temon de tiu kongreso? La temo estis "Literaturo". Ni elektis tiun temon pro multaj kialoj. Tio estis bona temo por niaj kunsidoj kie ni konatiĝis kun multaj verkistoj.

Literaturo ankaŭ spegulas kulturon.

Ĉu vi legis la faman libron de Julio Baghy, "La Verda Koro", en kiu knabo difinis kulturon kiel "homan komprenon"? Tio estis grava punkto por mi, kiam mi unue legis tiujn vortojn. Ĉu kulturo vere estas homa kompreno? Mi opiniis ke ne. Tamen, nia tuta afero en la Movado rilatas al kulturo. Ni celas pli bonan interkomprenon inter la homoj de diversaj landoj, kulturoj kaj klasoj.

Ni celebru nian literaturon! Per tio ni celebras ankaŭ niajn agadojn (spiriton, novan senton) per kiuj ni povas krei amikojn en iu ajn lando sur la tero. Literaturo difinas tiujn kiuj ni estas, kaj ni estas Esperantistoj. Ni estas esperantoj.

Amike,
Phil "Filipo" Dorcas
prezidanto de ELNA

Matthew J. Weitendorf

Radiaj ondoj
Leviĝis al ĉielo –
Pluvas manao

Dum la vespero
La oceanorkestro
Ekdormigis nin

La sunhorloĝo
Per lum' kaj ombro
Sumigas vivon

Muzika disko
Sur la fonograf' kreis
Flosantan mondon

Keneĉjo Goldbergo

Por Anjo Ĉelao

"Mi timas," mi pensis en la atenda ĉambro de la kantona malsanulejo.
"Kie ŝi estas?"
"Mi lacas. Ĉu sola mi estos?"
"Kio okazis?"
"Duonscias mi."
"Mi sentas min sola."
"Ĉu mi telefonu al nevo mia?"
"La mezo de la nokto estas."
"Kia mi sentus sola?"

Kia mi sentus
sen vi?

dimanĉon la 5-an de decembro 2004

Oceano

Por Anjo

Mi ne

estas tiel
kiel river',
rekta, rapida

Mi ja

meandras, jes,
sed ne riverece

Oceano, preter la
komforto de antaŭdiro
parolas, vere senfin'
ondas,
ekscitas la imagon, tiel

kiel ekscitas mian vi.

fruajn monatojn, 2005

Por Anjo, kunloĝantino de la fratino

Brunajn, brunajn, brunajn, brunajn
okulojn viajn
neniam
plu vidi,
Rondaĵojn de vi
ne plu
tuŝi

En orelo mia flustras
ne plu
ne plu
ne plu

Sabaton, la 24-an de septembro, 2005

Perlo el papero

Por Anjo Ĉelao

Anjo, kara
kun voĉo velura
Kunvivantino mia

kun manoj belaj

Karulino mia

kun profunde brunaj okuloj

Kial ni tiel ofte interkonsentas?

Tiel profunde komprenas ni unu la alian?

Anjo, kara

ekde junio 1976

ĝis junio 2006

Mi kredas, ke ni ĉiuj

Mi kredas, ke ni ĉiuj parolas samlingve.

La cetero estas konfuzo korsenta

Libroj niaj

Por Robert Goldberg, filo de samideano Leah Singer Goldberg

Mi kredas, ke ni vivas
ĝis ni mankas al la mondo.

Plaĝo

Tie, kie la suno subiras,
dolĉe ruĝiĝas.

Ion

Ion, kion vi vere volas fari,
vi ja faros.

Ivan Franko

En la vasta dua klaso de la normala lernejo de pastroj-bazilanoj en Drohobiĉ** tiel kvietas, ke oni papavon povas semi. Proksimiĝas horo de la “bela skribo”, timiga por ĉiuj ne pro la objekto mem, sed pli verŝajne pro la instruata persono. En la bazilana lernejo instruistoj de ĉiuj objektoj estas pastroj, nur por kaligrafio oni dungis civilulon, iun eksan bienestron aŭ mentoron, sinjoron Valko. Al sinjoro Valko eĉ nun ŝajnas, ke li estas bienestro: kvankam iri kun vipo ne konvenas, sed li tamen ne malatentas vergon kaj neniam ignoras la okazon utiligi ĝin. Evidente, ke infanoj, subigitaj almenaŭ por unu horo je la povo de tiu instruisto, anticipas ekstreman, kaj kaligrafio estas por ili la plej granda turmento.

Nur eta Mirono sidas sur benko trankvile, preskaŭ gaje. Li miras, kial en la klasĉambro subite ekkvietiĝis, kiam unu kuraĝulo, sendita koridoren por esplorado, enkuris en la ejon kaj ekkriis: “Valko venis!” En la sama momente en la klaso ekregis kvieto. La eta Mirono ankoraŭ ne konas sinjoron Valko. Li nur nun venis el vilaĝa lernejo, la patro enlistigis lin por la dua studjaro ĉe pastroj-bazilanoj, kaj jen estas la unua horo de kaligrafio. Kaj malgraŭ tio ke en vilaĝo li ne estis sukcesa en skribado, li scipovis nek plumon korekte teni en la mano, nek glate kaj rekte elskribi unu strekon, – li ja

Schön Schreiben*

estas infano kaj ne malĝojas pri ankoraŭ nekonata afero. Li miris pri la subita sereneco, sed li ne kuraĝis demandi siajn najbarojn – li ja konis nenium el ili. Kaj, finfine, tio ĉi ne tre interesis lin. En la kvieto, tiel timiga kaj maltrankvila por aliuloj, li plene sin fordonis al la plej ŝatata okupo – rememoroj pri la gepatra vilaĝo. Oni ne povas diri, ke li sopiris je ĝi: li scias, ke ĉiulunde li ekvidos kaj patron, kaj patrinon. Li nur pensis, kiel iam, somere, estos bone veturi hejmen, li denove povos libere kuradi tra paŝtejoj, sidi apud rivero aŭ vadi en ĝi kaptante karsojn; tiuj pensoj estis pli gajaj, brilaj kaj klaraj, ol enuaj, malgajaj. La eta Mirono lukse dronis en la naturbelec, kiu disfloris en lia imago inter la grizaj, malvarmaj muroj de bazilana lernejo, li tute ne pensis pri la minaco, proksimiĝanta al la klaso.

– Hej, kial vi ne adaptas vian kajeron por skribado? – mallaŭte demandis Mironon unu el najbaroj, frapetante lian talion.

– Kion? – respondis Mirono, malkarese vekita de sia ora sonĝo.

– Adaptu kajeron por skribado! – ripetis la kamarado kaj montris al Mirono, kiel meti kajeron, kiel inkujon kaj plumon laŭ la instrukcioj de sinjoro Valko.

– Li jam iras, jam iras! – la flustro vastiĝis tra la klasĉambro kvazaŭ dum proksimiĝo de iu terura caro. En la koridoro eksonis paŝoj de la instruisto. Poste rapide malfermiĝis la klaspordo, kaj Valko eniris. Mirono ekrigardetis lin. La instruisto stature tute ne similis al iu caro. Li estis mezalta viro, kun mallonge tonditaj haroj sur ronda virŝafeca kapo, kun flavruĝaj mallongaj lipharoj kaj flavruĝa hispana barbeto. Lia larĝa vizaĝo kaj larĝaj, forte reliefigantaj vangostoj kune kun grandaj, flanke elstarantaj oreloj donis al li aspekton de stulta obstineco kaj viandmanĝeco. Malgrandaj bufaj okuloj sidis profunde en la kavoj kaj palpebrumis de tie iel kolere kaj malagrabla.

– Nu! – ekkriis li timige, ferminte malantaŭ si la pordon kaj svingante per kana fleksebla vergo. Kaj de tiu krio, kvazaŭ de vento dum nebula somera tago kune kliniĝas sekal-spikoj, tiel same kliniĝis kapoj de okdek kvin lernantoj super

blue-kaj-ruĝe liniigitaj skribkajeroj. En la mano de ĉiu lernejo tremis plumo. Nur unusola eta Mirono, kiu ankoraŭ ne konis la naturon de Valko, sidis, turninte la vizaĝon al la klaso, kaj fiksigardis la novan instruiston.

– Kaj vi? – brute ekkriis Valko kaj direktis la paŝojn al la knabo.

La eta Mirono rigidiĝis de la subita timo. Li iel senkonscie turniĝis kaj kunmetis sian korpon en tiun pozicion, en kiu jam dum la minuto tremis liaj kamaradoj.

Valko prenis kreton, proksimiĝis al la tabulo, levis la manon kaj ekskribis. Dekomence li skribis nur literojn, majusklojn kaj minusklojn, vokalojn kaj konsonantojn, sen iu, tamen, senco. Sed poste li transiris al vortoj, kaj finfine – al tutaj frazoj, kiel, ekzemple: “Dio kreis la mondon”, “Homo havas du brakojn”, “Tero estas nia patrino”. Elĉerpinte tiamaniere sian saĝecon, montrante entute sian konon de kaligrafio per multnombraj kurbaĵoj kaj longaj, kiel mondo, kaj rektaj, kiel kolbasoj, finaĵoj, Valko metis la kreton, paŝetis malantaŭen, ankoraŭfoje rigardetis kun plaĉo plenskribitan tabulon kaj post tio, turniĝinte al la tremanta klaso, terure ekkriis:

– Skribu!

En tiu momento feliĉe finiĝis lia sciencia agado – nun komenciĝas lia bienestra agado. Por montri tion ilustre, li plenforte ekskuis la fingrojn por disblovi de ili sciencan kretan polvon, kaj anstataŭ la kreto li prenis en manon sian vergon. Kaj kvazaŭ aglo desupre sekvas la predon, samtiel ankaŭ li, observante la klason, deiris de la podio kaj komencis sian ĉirkaŭradon.

La unua, al kiu kondukis lin lia malĝoja fortuna, estis iu malgranda, malforta kaj tre timigita lernanto. Li, kliniĝinte super la kajero, ŝvitante laboris tutforte por teni la plumon en la tremantaj fingroj, kaj ĉiun momente li rigardis la tabulon, penante surpaperigi la samajn hoketojn, kolbasojn kaj kurbaĵojn, kiujn surtabuligis la sperta mano de la bienestro. Sed ve, lia mano tremis, hoketoj, kolbasoj kaj kurbaĵoj rezultis rompigitaj, nerektaj – eĉ la malobeema plumo ĉiusekunde turniĝis en la fingroj, knaris, ŝprucis, kvazaŭ ĝi koleris kontraŭ io kaj deziris plej rapide liberiĝi.

Valko staris super li, kvazaŭ ekzekutisto, kaj, kolere ridetante, dirinte nek unu vorton, fiksrigardis lian skribon. La povra knabo eksentis malfeliĉon kaj finperdis regopovon super sia mano kaj super la malobeema plumo.

– Vi do tiel skribas? – malrapide siblis Valko, sed lia vergo rapide fajfis en la aero kaj serpente ĉirkaŭis la ŝultrojn de la povrulo.

– Oj-oj-oj! – ekkriegis li, sed li tuj eksilentis, renkontinte minacan kanajlan rigardon de la instruisto.

– Ĉu vi ne povas skribi pli bone? – demandis Valko.

– Povas, povas! – balbutis la knabo, ne sciante mem, kion li balbutas.

La instruisto-bienestro, eble, efektive kredis, ke la knabo scipovas skribi pli bone kaj nur malboncele penas skribi malbone, aŭ, eble, pro granda amo al lia vergo.

– Nu, estu singarda! – kaj Valko pluiris, ne konvinkiĝinte, kiujn savantajn fruktojn donis lia detala instruado. Kvankam li estis indiferenta al tiuj fruktoj – li jam estis nur bienestro, kaj ne pli. Liaj okuloj jam turniĝis aliflanken, kaj en alia klasangulo ili ekvidis alian viktimon. Tie sidis judeto, kiu laŭ la antikva kutimo de sia gento skribis kontraŭe, peninte ellabori valkajn kaligrafiaĵojn de dekstra mano al maldekstra, de la fino de la linio ĝis la komenco. Unuan linion li jam finskribis tiamaniere kaj nome ekkomencis la duan de la vortoj “iskre oid nodnom”. Skribita, jam preta linio aspektis pli-malpli normale, sed la nova, ankoraŭ ne finita, komencita de l’fino, pikis okulojn de Valko.

– Kiel vi skribas, Moseo? – ekkriis li, alsaltinte al la knabo.

Valko ĉiujn judojn de la klaso nomis “Moseo”, se ili ne estis filoj de riĉaj urbaj “asoj”, kiujn li alte respektis. La judeto, kiu nomiĝas Jonas Turteltaub, aŭdinte tiun krion kaj ekvidinte atakantan malamikon, konfuziĝis kaj kunpremiĝis, kiel heliko en sia dometaĉo, kaj ĉesis skribon.

– Ha, ha, ha! – ridegis Valko, trarigardante la skribaĵon.

– Sinjoro profesoro... – ekbalbutis la knabo.

– Iru tien ĉi!

Kaj, ne atendante, kiam Jonas ekstaros de la benko, li kaptis lin je la orelo kaj trenis ĉambromezen.

Pro la aspekto de la povra Jonĉjo, kunpremita, tremanta kaj salivanta pro timo, la tuta klaso laŭte ekridegis, kvankam ĉiu mem tremis kaj ŝrumpis. Sed tia estas la forto de tirana premo: sufiĉas por tirano ekrideti, kaj ĉiuj, starantaj sub la tirana jugo, ekridegos, malgraŭ ke ili ridegas pri sia propra malfeliĉo.

– Iru al la tabulo! Skribu, ek! – Valko forviŝis per la mano parton de sia skribaĵo kaj enpremis kreton en la knaban manon. Judeto ekskribis laŭ sia kutimo, de la fino. La klaso denove ekridegis, Valko ekrideitis, sed li tuj kuntiris la brovojn, turnis sin al la lasta benko, kie sidis la plej grandaj kaj fortaj knaboj, kaj ordonis:

– Hej, donu al li!

La knabeto ekstremis per la tuta korpo kaj ion ekbalbutis, sed du kamaradoj-kunlaborantoj rapide alkuris kaj kondukis lin sur la podion. La klaso eksilentis. Anstataŭ rido, paleco aperis sur ĉies vizaĝo, – nur doloriga kvikado de Jonĉjo sonis inter la ŝtonaj muroj de la bazilana monaĥejo.

– Sufiĉas por li! – diris Valko, kaj Jonĉjo ploretante iris al sia loko. Plenuminte tiun alt-pedagogian aferon, Valko denove ekiris tra la klaso kaj denove ŝutiĝis frapoj de lia vergo sur la ŝultrojn kaj manojn de la povraj knaboj.

Malfacile priskribi per vortoj, kiel impresis Mironon tiu instruado. Li tremis, kvazaŭ pro la febro; en liaj oreloj bruis, kaj ĉio turniĝis en liaj okuloj, kiel dum uragano. Ŝajnis al li, ke la uragano trafos ankaŭ lin, ke ĉiu bato de la terura instruisto estos falanta sur li. Skribitaj vortoj kaj linioj saltis antaŭ liaj okuloj, pufiĝis kaj intermiksiĝis, ili aspektis eĉ pli malbone, ol ili efektive estis. Li mem ne sciis, kiam li ĉesis skribon, – griza vualo staris antaŭ liaj okuloj.

– Ĉu vi tiel skribas? – ekkriis Valko super lia kapo.

Mirono ekstremis, ekkaptis la plumon, enigis ĝin en la inkujon kaj tiris tra la papero, kvazaŭ virbovon per kornoj.

– Ĉu vi ne scias, kiel oni devas teni plumon?

– Ne scias! – ekflustris Mirono.

– Kion? – ekmuĝis Valko. – Ĉu mi ne montris al vi jam dekfoje, ne unufoje?

Per mirigitaj okuloj Mirono fiksrigardis la kolerigitan vizaĝon de Valko. Sed anstataŭ respondo Valko per kunpremita pugno frapis la knabon kontraŭ la vizaĝo.

La eta Mirono, kvazaŭ falĉita, falis sur la benkon, kaj de la benko – planken. La sango aspergis lian vizaĝon.

– Levu lin! – ekkriis Valko. De la malantaŭa benko alsaltis duopo, la sama, kiu antaŭ kelkaj minutoj “instruis” Jonĉjon, kaj levis senkonscian Mironon. Lia kapo ne fiksiĝis vertikale kaj kliniĝis malsupren, kiel tiu de mortinto.

– Alportu akvon! – pluordonis Valko kaj ankoraŭfoje rigardis Mironon.

– Kiu estas tiu knabo? – demandis li.

– Mirono, – respondis la “cenzuristo”, la plej aĝa kaj la plej forta ulo en la klaso, al kiu la pastroj komisiis kontroli la kamaradojn.

– Kio li estas? – plu demandis Valko.

– Filo de iu kamparulo el N...

– Kamparula filo! Fi, pro kia diablo tiuj kamparuloj enŝoviĝas tien ĉi! – pepis Valko. Li elspiris libere. Li iomete ektimis pro sia ago, sed “kamparula filo” signifas, ke oni rajtas bati kaj ofendi, neniuj protektas “kamparulan filon”.

Valko ne miskalkulis. Neniu defendis la kamparulan filon. Nehoma ago de la instruisto-bienestro pasis por li glate, same kiel aliaj liaj brutaj agoj. Nur en la koro de la kamparula filo ĝi ne pasis glate, sed fariĝis la unua semo de indigno, males-timo kaj eterna malamikeco kontraŭ ĉiuspeca subpremo kaj tiranio.

* schön Schreiben – kaligrafio (de la germana)

** Drohobich – urbo en Okcidenta Ukrainio

Tradukis Viktor Pajuk (Ukrainio/Usono)

Ivan Franko [frankó] (27-a de aŭgusto 1856 – 28-a de majo 1916) estas elstara ukraina verkisto, poeto, sciencisto, ĵurnalisto, tradukisto kaj politika aktivulo. Ĉi-jare oni festas 150-jariĝon de lia naskiĝo. Tiu ĉi rakonto estis verkita en 1884.

La Elefantido

Rudyard Kipling

MALPROKSIMTEMPE la Elefanto, ho mia Plej Amata, ne havis rostron. Li havis nur nigretan ŝvelaĉan nazon, tiel grandan kiel boto, kiun li povis tordi flanken; sed li ne povis levi aĵojn per ĝi. Sed estis unu Elefanto – nova Elefanto – Elefantido, – kiu estis plena de nesatigebla sciv'lemo, kaj ĉi tio signifas, ke li faris multege da demandoj. Kaj li loĝis en Afriko, kaj li plenigis Afrikon per sia 'satigebla sciv'lemo. Li demandis al sia alta onklino, la Struto, kial ŝiaj vostplumoj kreskas tiele, kaj lia alta onklino la Struto pugfrapis lin per sia dura, dura ungego. Li demandis al sia alta onklo, la Ĝirafano, kio faras lian haŭton makulita, kaj lia alta onklo, la Ĝirafano, pugfrapis lin per sia dura, dura hufo. Kaj tamen li estis plena de 'satigebla sciv'lemo! Li demandis al sia larĝa onklino, la Hipopotamo, kial ŝiaj okuloj estas ruĝaj, kaj lia larĝa onklino, la Hipopotamo, pugfrapis lin per sia larĝa, larĝa hufo; kaj li demandis al sia vila onklo, la Paviano, kial melonoj odoras tiele, kaj lia vila onklo pugfrapis lin per sia vila, vila mano. Kaj tamen li estis plena de 'satigebla sciv'lemo! Li faris demandojn pri ĉio, kion li vidis, aŭ aŭdis, aŭ sentis, aŭ flaris, aŭ palpis, kaj ĉiuj liaj geonkloj pugfrapis lin. Kaj tamen li estis plena de 'satigebla sciv'lemo!

Unu belan matenon, meze de la Precesio de la Ekvinoksoj, ĉi tiu 'satigebla Elefantido faris novan belan demandon, kiun li ankoraŭ neniam faris. Li deman-

dis, “Kion manĝas la Krokodilo?” Tiam diris ĉiuj, “Ĉit!” laŭte kaj terurvoĉe, kaj ili lin tuj kaj senpere pugfrapis, longe sen halti.

Post nelonge, post kiam tio finiĝis, li trafis Kolokolobirdon sidantan meze de zizifo, kaj li diris, “Mia patro pugfrapis min kaj mia patrino pugfrapis min; ĉiuj miaj geonkloj pugfrapis min pro mia 'satigebla sciv'lemo; kaj tamen mi volas scii, kion manĝas la Krokodilo!”

Tiam diris Kolokolobirdo ĝemante, “Iru al la bordoj de la grandega grizverda grasa Rivero Limpopo, tute ĉirkaŭita de eŭkaliptoj, kaj sciigu.”

Frumatene, kiam nenio restis de la Ekvinoksoj, ĉar la Precesio procedis laŭprecedente, ĉi tiu 'satigebla Elefantido prenis cent funtojn da bananoj (de la speco malgranda, mallonga kaj ruĝa), kaj cent funtojn da sukerkano (de la speco longa kaj purpura), kaj dek sep melonojn (de la speco verdeta-kraketa), kaj diris al ĉiuj siaj karaj familioj, “Adiaŭ. Mi iras al la grandega grizverda grasa Rivero Limpopo, tute ĉirkaŭita de eŭkaliptoj, por sciigi, kion la Krokodilo manĝas.” Kaj ili ĉiuj ankoraŭfoje pugfrapis lin por bonŝanco, kvankam li petis ilin, tre ĝentile, ke ili ĉesu.

Tiam li ekiris, varmeta sed tute ne surprizita, manĝante melonojn, kaj diŝetante la ŝelon, ĉar li ne povis kolekti ĝin.

Li iris de Graham's Town al Kimberley, kaj de Kimberley al la Lando de Khama, kaj de la Lando de Khama li iris orienten kaj norden, daŭre manĝante melonojn, ĝis li finfine venis al la bordoj de la grandega grizverda grasa Rivero Limpopo, tute ĉirkaŭita de eŭkaliptoj, ĝuste kiel diris Kolokolobirdo.

Nu vi devas kompreni, ho mia Plej Amata, ke ĝis ĉi tiu sama semajno, kaj tago, kaj horo, kaj minuto, ĉi tiu 'satigebla Elefantido neniam vidis Krokodilon, kaj li ne sciis, kia estas li. Estas entute lia 'satigebla sciv'lemo.

La unuan aĵon, kiun li eltrovis,

estis Dukolora-Rokloĝanta-Pitono, volvita ĉirkaŭ roko.

“Pardonu min,” diris ĝentilege la Elefantido, “sed ĉu vi vidis tiaĵon, kia Krokodilo ĉi-proksime?”

“Ĉu mi vidis Krokodilon?” diris la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono, terure malesteme. “Kion vi demandos al mi poste?”

“Pardonu min,” diris la Elefantido, “Ĉu vi povas bonvole diri al mi, kion li manĝas?”

Tiam la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono rapide malvolvis sin de la roko, kaj pugfrapis la Elefantidon per sia skvama, vipa vosto.

“Jen strangajo,” diris la Elefantido, “ĉar mia patro kaj mia patrino, kaj mia onklo kaj mia onklino, sen menci mian alian onklinon, la Hipopotamon, kaj mian alian onklinon, la Pavianon, ĉiuj min pugfrapis pro mia 'satigebla sciv'lemo, kaj mi supozas, ke ĉi tio estas la samo.

Do li ĝentilege diris adiaŭ al la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono kaj helpis lin denove volvi sin sur la roko, kaj ekiris, varmeta sed tute ne surprizita, manĝante melonojn, kaj diŝetante la ŝelon, ĉar li ne povis kolekti ĝin, ĝis li surtretis tion, kion li pensis esti

ŝtupo, ĝuste ĉe la bordo de la grandega grizverda grasa Rivero Limpopo, tute ĉirkaŭita de eŭkaliptoj.

Sed ĝi vere estis la Krokodilo, ho mia Plej Amata, kaj la Krokodilo palpebrumis per unu okulo – tiele!

“Pardonu min,” diris ĝentilege la Elefantido, “ĉu vi eble vidis Krokodilon ĉi-proksime?”

Tiam la Krokodilo palpebrumis per la alia okulo, kaj levis duonon de sia vosto el la koto, kaj la Elefantido ĝentilege paŝis malantaŭen, ĉar li ne volis, ke oni lin pugfrapu denove.

“Venu ĉi tien, Etulo,” diris la Krokodilo. “Kial vi demandas tiaĵojn?”

“Pardonu min,” diris ĝentilege la Elefantido, “sed mia patro min pugfrapis, mia patrino min pugfrapis, sen menci mian altan onklinon, la Struton, kaj mian altan onklon, la Ĝirafon, kiu povas hufbati tre forte, ankaŭ mian larĝan onklinon, la Hipopotamon, kaj mian vilan onklon, la Pavianon, kaj inkluzo la Dukoloran-Rokloĝantan-Pitono, kun la skvama, vipa vosto, proksime en la bordo, kiu pugfrapas pli forte ol ĉiuj aliaj; kaj do, se al vi estas egale, mi ne volas, ke oni min pugfrapu plu.”

“Venu ĉi tien, Etulo,” diris la Krokodilo, “ĉar mi estas la Krokodilo,” kaj li ploris krokodi-

lajn larmojn por montri, ke tio estas vero.

Tiam la Elefantido senspiriĝis, kaj anhelis, kaj genuis sur la bordon kaj diris, “Vi estas la persono mem, kiun mi serĉas dum ĉi tiuj longaj tagoj. Bonvolu diri al mi, kion vi manĝas.”

“Venu ĉi tien, Etulo,” diris la Krokodilo, “kaj mi flustros.”

Tiam la Elefantido klinis sian kapon apud la moska, dentegplena buŝo de la Krokodilo, kaj la Krokodilo kaptis lian nazon, kiu ĝis ĉi tiu semajno, tago, horo, kaj minuto mem, ne estis pli granda ol boto, kvankam multe pli utila.

“Mi pensas,” diris la Krokodilo – kaj li diris ĝin inter siaj dentoj, tiele – “Mi pensas, ke hodiaŭ mi komencos per Elefantido!”

Je tio, ho mia Plej Amata, la Elefantido estis multe ĝenata, kaj li diris, parolante tra la nazo, tiele, “Lasu bin! Vi bin dolorigas!”

Tiam la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono glitis de la bordo kaj diris, “Mia juna amiko, se vi nun, tuj kaj tuje, ne tiros tiel forte kiel vi povas, miaopinie via konato, vestita per la granda brilleda palto” (kaj per tio, li celis la Krokodilon) “vin ektiros en tiun foran klaran rivereton en okula ekmovi.”

Tiel ĉiam parolas Dukoloraj-Rokloĝantaj-Pitonoj.

Tiam la Elefantido kaŭriĝis, kaj tiris, kaj tiris, kaj tiris, kaj lia nazo komencis streĉiĝi. Kaj la Krokodilo baraktis en la akvo, farante ĝin kremeca per svingegoj de la vosto, kaj li tiris, kaj tiris, kaj tiris.

Kaj la nazo de la Elefantido daŭre streĉiĝis; kaj la Elefantido etendis siajn kvar kruretojn kaj tiris, kaj tiris, kaj tiris, kaj lia nazo daŭre streĉiĝis; kaj la Krokodilo draŝis sian voston kiel remilon, kaj li tiris, kaj tiris, kaj tiris, kaj je ĉiu tiro la nazo de la Elefantido longiĝis kaj longiĝis – kaj tio doloriĝis lin terure!

Tiam la Elefantido sentis, ke liaj kruroj ekglitas, kaj li diris tra sia nazo, kiu jam estis proksimume kvin futojn longa, “Tio ja estas tro por bi!”

Tiam la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono alvenis de la bordo, kaj volvis sin en boatistan nodon

ĉirkaŭ la malantaŭaj kruroj de la Elefantido, kaj diris, “Malprudenta kaj nesperta vojaĝanto, ni nun serioze dediĉos nin al iom da forta tensio, ĉar se ni ne faros tion, mi havas la impreson, ke tiu fora sinpelanta militŝipo kun kirasa supra ferdeko” (kaj per tio, ho mia Plej Amata, li celis la Krokodilon), “definitive difektos vian venontan karieron.”

Tiel ĉiam parolas ĉiuj Dukoloraj-Rokloĝantaj-Pitonoj.

Do li tiris, kaj la Elefantido tiris, kaj la Krokodilo tiris; sed la Elefantido kaj la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono tiris pli forte; kaj fine la Krokodilo lasis la nazon de la Elefantido kun plaŭ, kiun oni povis aŭdi laŭlonge de Limpopo.

Tiam la Elefantido forte kaj subite sidigis; sed unue li atente diris “Dankon” al la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono; kaj poste li dorlotis sian kompatindan tiritan nazon, kaj li volvis ĝin en malvarmetaj bananofolioj, kaj tremis ĝin en la grandega grizverda grasa Limpopo, por ke ĝi malvarmiĝu.

“Kial vi faras tion?” diris la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono.

“Pardonu min,” diris la Elefantido, “sed mia nazo estas tre misformita, kaj mi atendas ĝis kiam ĝi ŝrumpo.”

“Do vi devos longan tempon atendi,” diris la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono. “Tuj ne scias, kio estas bona por ili.”

La Elefantido sidis tie dum tri tagoj, atendante, ke lia nazo mallongiĝos. Sed ĝi neniam mallongiĝis, kaj, plue, ĝi igis lin strabi. Ĉar, ho mia Plej Amata, vi vidos kaj komprenos, ke la Krokodilo tiris ĝin ĝis vera rostro, sama kiel ĉiuj Elefantoj havas hodiaŭ.

Fine de la tria tago, muŝo venis kaj pikis lin sur la ŝultro, kaj antaŭ ol li sciis, kion li faras, li levis sian rostron kaj mortfrapis tiun muŝon per ĝia pinto.

“Vantaĝo numero unu!” diris la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono. “Vi ne povus fari tion per nura nazo. Nun provu manĝi ion.”

Antaŭ ol li pensis, kion li faras, la Elefantido elŝovis la rostron kaj plukis faskegon da herboj, batis ĝin kontraŭ siaj antaŭaj kruroj, kaj ŝovis ĝin en sian pro-

pran buŝon.

“Vantaĝo numero du!” diris la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono. “Vi ne povus fari ĉi tion per nura nazo. Ĉu vi ne opinias, ke la suno estas tre varma ĉi tie?”

“Jes ja,” diris la Elefantido, kaj antaŭ ol pensi, kion li faras, li ŝovelis plensovelon da koto de la bordoj de la grandega grizverda grasa Limpopo, kaj li ŝmiris ĝin sur la kapo, kie ĝi faris malvarmetan, ŝliman kotĉapon tute fluetan malantaŭ liaj oreloj.

“Vantaĝo numero tri!” diris la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono. “Vi ne povus fari tion per nura nazo. Nu kion vi opinias pri denove esti pugfrapita?”

“Pardonu min,” diris la Elefantido, “sed tio tute ne plaĉus al mi.”

“Ĉu al vi plaĉus pugfrapi iun?” diris la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono.

“Tio vere plaĉus al mi,” diris la Elefantido.

“Nu,” diris la Dukolora-Rokloĝanta-Pitono, “vi eltrovos,

ke via nova nazo estos tre utila por pugfrapi aliajn.”

“Dankon,” diris la Elefantido, “mi memoros tion; kaj nun mi pensas, ke mi iros hejmen al ĉiuj miaj karaj familioj kaj mi tion provos.”

Do la Elefantido iris hejmen trans Afrikon, balancante kaj kirlante sian rostron. Kiam li volis manĝi frukton, li tiris frukton el arbo, anstataŭ esperi, ke ĝi falu, kiel li antaŭe faris. Kiam li volis herbon, li plukis herbon el la tero, anstataŭ genuiĝi, kiel li antaŭe faris. Kiam lin mordis muŝoj, li derompis branĉon de arbo por uzi ĝin kiel muŝfrapilon; kaj li faris al si novan, malvarman, ŝliman kotĉapon kiam ajn la suno estis varma. Kiam li sentis sin soleca, piedirante trans Afrikon, li kantis al si per sia rostro, kaj la bruo estis pli laŭta ol pluraj blovorkestroj.

Li intence devojiĝis por trovi larĝan Hipopotamon (ŝi ne estis parenco lia), kaj li tre forte pugfrapis ŝin, por certigi, ke la

Dukolora-Rokloĝanta-Pitono vere parolis pri lia nova rostro. La ceteron de la tempo li kolektis la melonŝelojn, kiujn li lasis fali survoje al Limpopo – ĉar li estis Ordema Pakidermo.

Vespere li revenis al ĉiuj siaj karaj familioj, kaj li volvis sian rostron kaj diris, “Kiel vi fartas?” Ili ekĝojis en sia koro, kiam ili vidis lin, kaj tuj diris, “Venu ĉi tien, por ke ni pugfrapu vin pro via ŝatigebla sciv’lemo.”

“Ba,” diris la Elefantido. “Mi opinias, ke vi ĉiuj ne scias ion ajn pri pugfrapado; sed mi ja scias, kaj mi montras al vi.” Tiam li malvolvis sian rostron kaj tute renversis du el siaj karaj fratoj.

“Ho Bananoj!” diris ili, “kie vi lernis tiun artifikon, kaj kion vi faris al via nazo?”

“Mi ricevis novan de la

Krokodilo ĉe la bordoj de la grandega grizverda grasa Rivero Limpopo,” diris la Elefantido. “Mi demandis al li, kion li manĝas, kaj li donacis al mi ĉi tion.”

“Laŭ mi, ĝi ŝajnas malbela,” diris lia vila onklo, la Paviano.

“Vere,” diris la Elefantido. “Sed ĝi estas tre utila,” kaj li levis sian vilan onklon, la Pavianon, per lia vila kruro, kaj kroĉis lin ĉe krabrujo.

Tiam tiu malbona Elefantido longtempe pugfrapis ĉiujn siajn karajn familiojn, ĝis kiam ili estis tre varmaj kaj tre surprizitaj. Li eltiris la vostplumojn el sia alta onklino Struto; kaj li kaptis sian altan onklon, la Ĝirafon, per la malantaŭa kruro, kaj trenis lin tra akacio; kaj li kriis al sia larĝa onklino, la Hipopotamo, kaj li blovis bobelojn en ŝian

orelon kiam ŝi dormis en la akvo post manĝado; sed li neniam permesis, ke iu ajn tuŝu Kolokolobirdon.

Finfine ĉio tiel ekscitiĝis, ke liaj karaj familioj rapide unuope foriris al la bordoj de la grandega grizverda grasa Rivero Limpopo, tute ĉirkaŭita de eŭkaliptoj, por pruntepreni novan nazon de la Krokodilo. Kiam ili revenis neniun plu pugfrapis iun; kaj ekde tiu tempo, ho mia Plej Amata, ĉiuj la Elefantoj, kiujn vi vidis, krom tiuj, kiujn vi ne vidis, havas rostrojn egalajn al la rostro de la ŝatigebla Elefantido.

Trad. Geoff Yeowell

Desegnaĵoj de R. Kipling

In Other Words...

Dum lastaj dek jaroj kiam William Auld redaktis la revuon *La Brita Esperantisto* tie aperis rubriko "Traduku". En tiu rubriko oni aperigis tekstojn en la angla (el revuoj, gazetoj, literaturaj verkoj) kaj proponis traduki ilin en Esperanton. La legantoj sendis siajn variantojn de traduko, kaj fine en la revuo aperis la plej bonaj tradukoj, kun la komentoj de la redaktoro. Tiu ĉi rubriko fariĝis unu el la plej popularaj rubrikoj de la revuo, kaj ni senhonte ŝtelis la ideon (dank' al nia prezidanto, Filipo Dorcas). Sed ni plivastigos tiun ĉi ideon, kaj proponos al la tradukado ne nur anglajn tekstojn, sed ankaŭ Esperantajn tekstojn, ja foje estas eĉ pli malfacile traduki tekstojn el Esperanto en naciajn lingvojn. Sed ni komencu per angla teksto – temas pri la elĉerpaĵo de la rakonto "How I Edited an Agricultural Paper Once" de Mark Twain. Ni planas aperigi la tradukojn en ĉiu sekva numero, do, sendu viajn variantojn de traduko ĝis la unua de novembro, 2006.

"Tell you, you cornstalk, you cabbage, you son of a cauli-

flower! It's the first time I ever heard such an unfeeling remark. I tell you I have been in the editorial business going on fourteen years, and it is the first time I ever heard of a man's having to know anything in order to edit a newspaper. You turnip! Who write the dramatic critiques for the second-rate papers? Why, a parcel of promoted shoemakers and apprentice apothecaries, who know just as much about good acting as I do about good farming and no more. Who review the books? People who never wrote one. Who do up the heavy leaders on finance? Parties who have had the largest opportunities for knowing nothing about it. Who criticise the Indian campaigns? Gentlemen who do not know a war-whoop from a wigwam, and who never have had to run a foot-race with a tomahawk or pluck arrows out of the several members of their families to build the evening camp-fire with. Who write the temperance appeals and clamor about the flowing bowl? Folks who will never draw another sober breath till they do it in the grave. Who edit the agricultural papers, you -- yam? Men, as a

general thing, who fail in the poetry line, yellow covered novel line, sensation-drama line, city-editor line, and finally fall back on agriculture as a temporary reprieve from the poor-house. You try to tell me anything about the newspaper business! Sir, I have been through it from Alpha to Omaha, and I tell you that the less a man knows the bigger noise he makes and the higher the salary he commands. Heaven knows if I had but been ignorant instead of cultivated, and impudent instead of diffident, I could have made a name for myself in this cold, selfish world. I take my leave, sir. Since I have been treated as you have treated me, I am perfectly willing to go. But I have done my duty. I have fulfilled my contract, as far as I was permitted to do it. I said I could make your paper of interest to all classes, and I have. I said I could run your circulation up to twenty thousand copies, and if I had had two more weeks I'd have done it. And I'd have given you the best class of readers that ever an agricultural paper had -- not a farmer in it, nor a solitary individual who could tell a watermelon from a peach-vine to save his life. You are the loser by this rupture, not me, Pie-plant. Adios." I then left.

Rezultoj de la Belartaj Konkursoj de UEA en 2006

POEZIO: 1-a premio: Francisco Javier Moleón (Hispanio) pro “Sed tiam” kaj Christian Rivière (Francio) pro “Kvankam silenti”; 2-a premio: Neide Barros Rego (Brazilo) pro “Mistero”; 3-a premio: Helena Melnikova (Rusio) pro “Mia lando”. Partoprenis 33 verkoj de 18 aŭtoroj el 12 landoj.

PROZO: 1-a premio: Paul Gubbins (Britio) pro “Nia paradizo bonvenigas”; 2-a premio: Tim Westover (Usono) pro “Meduzet”; 3-a premio: Sten Johansson (Svedio) pro “Tomatoj el Nederlando” kaj Lena Karpunina (Germanio) pro “Trove kaj perdi”. Partoprenis 17 verkoj de 11 aŭtoroj el 9 landoj.

ESEO: Premio “Luigi Minnaja”: Aleksandr Melnikov (Rusio) pro “Ekparolu por ke mi vin vidu — aŭ ĉu esperantisto rekoneblas laŭ paroloj”; 2-a premio: Christian Rivière (Francio) pro “Tamen kompreni” kaj Jan Werner (Ĉeĥio) pro “Pri bono, malbono kaj multkulturismo”; 3-a premio: ne aljuĝita; honora mencio: Anna Bennett (Usono) pro “Neperforta komunikado”. Partoprenis 9 verkoj de 9 aŭtoroj el 8 landoj.

TEATRAĴO: 1-a kaj 2-a premioj: ne aljuĝitaj; 3-a premio: Marko Nikolić (Serbio) pro “Nia diligenta kolegaro”; honora premio Li Shijun (Laŭlum; Ĉinio) pro “Cignoĵ”. Partoprenis 4 verkoj de 2 aŭtoroj el 2 landoj.

KANTO: 1-a premio: ne aljuĝita; 2-a premio: Anja Karkiainen (Finlando; teksto) kaj Tarcisio José de Lima (Brazilo; muziko) pro “Multe pli ol simpati” kaj pro “Oraj horoj”; 3-a premio: ne aljuĝita. Partoprenis 12 kantoj de 10 aŭtoroj el 5 landoj.

INFANLIBRO DE LA JARO 2005: “Arne, la ĉefido” de Leif Nordenstorm (Svedio), eldonita de Kava-Pech (Ĉeĥio). Partoprenis 2 libroj de 2 eldonejoj el 2 landoj.

FILMO: 1-a kaj 2-a premioj: ne aljuĝitaj; 3-a premio: Joe Bazilio Costa (Brazilo) pro “Tiel estas la vivo”; honora mencio: Kim Henriksen (Danlando) pro “Tri muzikvideoj”. Partoprenis 2 konkursaĵoj de 2 aŭtoroj el 2 landoj.

Gazetaraj komunikoj de UEA

Anna Bennett ricevas la diplomon

A Universal Code of Ethics

Maurice Wittenberg

The world sorely needs an ethics that can be universally accepted. Here is one, written in English and Esperanto.

Ethics can be based on environmental considerations, with the general rule *Do not pollute the environment for others*. Everyone on earth wants to live in a good environment, and therefore the rule can be universally accepted and serve as an *interethics*. Here are new Ten Commandments, based on this rule:

1. Do not pollute the air, water, or soil; do not waste fossil fuels; do not destroy trees or other greenery; do not generate excessive garbage.
 2. Do not pollute your community with noise, graffiti, or litter.
 3. Do not have too many children, adding to the already too high world population and its accompanying pollution and drain on the earth's resources.
 4. Do not neglect the education of your children or educate them wrong.
 5. Do not be careless in doing things that affect others, such as your work, driving, or maintenance of your health.
 6. Do not sell or use narcotics or other addictive substances.
 7. Do not assault or murder.
 8. Do not molest or rape.
 9. Do not kidnap or unlawfully imprison.
 10. Do not appropriate, damage, or destroy the property of others.
- (In commandments one through five people are *polluters*. In six through ten they are themselves the *pollutants*.)

Some pollution (1–5) is unavoidable in life but to be minimized; being an actual pollutant (6–10) is inexcusable, and such human pollutants should be eliminated from the environment.

Universala Etikokodo

Maurice Wittenberg

La mondo forte bezonas etikon kiu povas esti universale akceptita. Jen unu, verkita en la angla kaj Esperanto.

Oni povas bazi la etikon sur vivmediaj konsideroj, kun la ĝenerala regulo *Ne poluu al la aliaj homoj la vivmedion*. Ĉiu sur la Tero volas vivi en bona vivmedio, kaj tial la regulo povas esti universale akceptita kaj servi por *interetiko*. Jen novaj Dek Ordonoj, bazitaj sur ĉi tiu regulo:

1. Ne poluu la aeron, akvon aŭ grundon; ne malŝparu fosiliajn fuelojn; ne detruu arbojn aŭ alian verdaĵon; ne produktu tro da forĵetaĵoj.
 2. Ne poluu vian komunumon per bruo, murskribaĉoj aŭ rubaĵo.
 3. Ne nask(ig)u tro da infanoj, aldonante al la jam tro granda mondloĝateco kaj ĝiaj akompanantoj: poluado kaj forkonsumado de la provizoj de la tero.
 4. Ne malatentu la edukadon de viaj infanoj nek eduku ilin malĝuste.
 5. Ne estu malzorgema en la farado de aferoj kiuj tuŝas aliajn, kiel via laboro, via ŝoforado aŭ la bontenado de via sano.
 6. Ne vendu nek uzu narkotaĵojn aŭ aliajn maniigaĵojn.
 7. Ne ataku aŭ murdu.
 8. Ne molestu aŭ seksatencu.
 9. Ne homŝtelu aŭ neleĝe malliberigu.
 10. Ne alproprigu, difektu aŭ detruu havaĵojn de la aliaj.
- (En ordonoj unu ĝis kvin la homoj estas *poluanto*. En ses ĝis dek ili estas mem la *poluaĵoj*.)

Iom da poluado (1–5) estas neevitebla en la vivo sed minimumigenda; esti poluaĵo mem (6–10) estas nepardoneble, kaj tiaj homaj poluantoj devus esti forigitaj el la vivmedio.

Kontraŭmilitaj kaj Pacaj Hajkoj

Steve Brewer

Ĉi tiujn hajkojn mi verkis tuj antaŭ kaj tuj post la komenco de la milito en Irako. Mi volis kapti mian koleron kontraŭ la usona registaro kiu forlasis ĉian racion por sekvi unudirektan kaj sensencan vojon al detrua milito. Tuj poste, dum mi vidis kio okazas al la infanoj en Irako, mi rigardis miajn filojn kaj klopodis kapti kiom mi kredas ke oni ŝirmu ĉiujn infanojn de la teroro de milito.

sur la glacian
viro ĉasadas lupon
neaŭskultinte

malhelaj nuboj
knab' surpaŝontas formikojn
sur montetopint'

sovaĝa besto
ulo multfoje batas
liberigas ĝin

malbona viro
mang'igas vian filon
al sovaĝa best'

malhela ĉambro
kuŝe fil' ade spiras
ankoraŭ vivas

miaj infanoj
ridetas, saltas, ludas
tutplenaj je viv'

mi kaptas filon
kaj tenas lin proksime
ĉevala sango!

Rozkruca Kontribuo al Paco

Mi kontribuas al Paco kiam mi strebas esprimi la plej bonan de mi en miaj kontaktoj kun aliaj.

Mi kontribuas al Paco kiam mi uzas mian inteligentecon kaj kapablojn por servi Bonon.

Mi kontribuas al Paco kiam mi sentas kompaton al ĉiuj suferantoj.

Mi kontribuas al Paco kiam mi rigardas ĉiujn kiel miajn fratojn kaj fratinojn senkonsidere rason, kulturon aŭ religion.

Mi kontribuas al Paco kiam mi ĝojas pri la feliĉo de aliaj kaj preĝas por ilia bonfarto.

Mi kontribuas al Paco kiam mi tolereme aŭskultas opiniojn kiuj malsamas de la miaj aŭ eĉ kontraŭas ilin.

Mi kontribuas al Paco kiam mi turnas min al dialogo anstataŭ forto por solvi konfliktojn.

Mi kontribuas al Paco kiam mi respektas la Naturon kaj konservas ĝin por la estontaj generacioj.

Mi kontribuas al Paco kiam mi ne penas trudi mian koncepton pri Dio al aliaj.

Mi kontribuas al Paco kiam mi faras Pacon la fundamento de miaj idealoj kaj filozofio.

Trad. Joel Amis

ROSICRUCIAN DECLARATION OF HUMAN DUTIES

PROLOGUE

As soon as humans became aware of the need to live in organized societies, they created diverse forms of government in order to assure the administration of these societies. To date, it appears that the interests and aspirations of individuals – and more generally nations – are best expressed through democracy. In fact, even though democracy is not perfect and includes many weaknesses, democratic societies are currently those that best protect Human Rights such as they are defined in the Universal Declaration.

Respect for the rights of all is certainly the basis of any democracy. However, any democracy that does not encourage respect for the corresponding duties bears in itself the seeds of decadence and fosters the emergence of a dictatorship. As history has shown, a society's good governance depends on the proper balance between every individual's rights and duties. When that balance is lost, whether at the level of the citizens or of those who govern them, the most extreme totalitarianism takes advantage of the situation and plunges those nations into chaos and barbarism.

At the dawn of the 21st century, we note that in many countries that have enjoyed democracy for a long time, the rights of the citizens are emphasized over the duties that are incumbent on them as human beings, and thus the balance between the former and the latter is, if not lost, at least quite threatened. Being concerned that this imbalance could increase and lead to a deterioration of the human condition in those countries, we submit this Declaration of Human Duties to all those who share our concerns:

DECLARATION

Article 1: It is each individual's duty to respect without reservation Human Rights such as they are defined in the Universal Declaration.

Article 2: It is each individual's duty to respect him- or herself and not to debase his or her body or conscience through behaviors or practices that jeopardize his or her dignity or integrity.

Article 3: It is each individual's duty to respect others, irrespective of race, gender, religion, social status, community, or any other apparently distinctive element.

Article 4: It is each individual's duty to respect the laws of the countries in which he or she lives, being understood that such laws should be based on the respect for the most legitimate rights of individuals.

Article 5: It is each individual's duty to respect the religious and political beliefs of others, as long as they do not harm human beings or society.

Article 6: It is each individual's duty to be benevolent in thoughts, words, and deeds, in order to be an agent of peace in society and an example to others.

Article 7: It is the duty of each individual who is of legal age, and in a fit condition to work, to do so, whether it be to support his or her needs or his or her family's needs, to be useful to society, to grow personally, or simply not to sink into idleness.

Article 8: It is the duty of each individual who is responsible for raising or educating a child to instill the child with courage, tolerance, non-violence, generosity, and more generally, the virtues that will make the child a respectable and responsible adult.

Article 9: It is each individual's duty to assist anyone in danger, whether by direct action, or by doing everything necessary so that qualified or authorized people can act.

Article 10: It is each individual's duty to consider the whole of humanity as his or her family and to behave in all circumstances and everywhere as a citizen of the world. This means making humanism the basis of his or her behavior and philosophy.

Article 11: It is each individual's duty to respect others' goods, whether private or public, individual or collective.

Article 12: It is each individual's duty to respect human life and to consider it the most precious good existing in this world.

Article 13: It is each individual's duty to respect and preserve Nature, so that present and future generations can benefit from it on all planes and consider Nature a universal heritage.

Article 14: It is each individual's duty to respect animals and to truly see them as beings that are not only alive; they are also conscious and feeling.

EPILOGUE

If all humans carried out these fundamental duties, there would be few rights left to demand because everyone would benefit from the respect due to him or her and could live happily in society. This is why any democracy should not confine itself to promoting a "State of Rights," otherwise the balance mentioned in the Prologue cannot be maintained. It is also imperative to advocate for a "State of Duties," so that every citizen expresses what is best in humans in his or her behavior. Only by resting on these two pillars can civilization fully take on the status of humanity.

September 21, 2005

R+C year 3358

www.rosicrucian.org

ROZKRUCA DEKLARACIO PRI HOMAJ DEVOJ

ANTAŬPAROLO

Kiam homoj konsciiĝis pri la bezono vivi en organizitaj socioj, ili kreis diversajn specojn de regado por certigi la administradon de tiuj ĉi socioj. Ĝis nun, ŝajnas ke la interesoj kaj aspiroj de individuoj – kaj pli ĝenerale nacioj – plej bone esprimiĝas per demokratio. Efektive, kvankam demokratio ne estas perfekta kaj enhavas multajn malfortaĵojn, demokratiaj socioj nuntempe estas tiuj kiuj plej bone protektas Homajn Rajtojn kiel ili estas difinitaj en la Universala Deklaracio.

Respekto por la rajtoj de ĉiu certe estas la bazo de iu ajn demokratio. Tamen, iu ajn demokratio kiu ne antaŭenigas respekton por la respondaj devoj portas en si la semojn de dekadenco kaj nutras la aperon de diktatoreco. Kiel historio montris, la bona regado de socio dependas de ĝusta ekvilibro inter la rajtoj kaj devoj de ĉiu individuo. Kiam tiu ekvilibro perdiĝas, ĉu je la nivelo de la civitanoj aŭ de tiuj kiuj ilin regas, la plej ekstrema totalismo profitas la situacion kaj plonĝigas tiujn landojn en ĥaoson kaj barbarecon.

Je la aŭroro de la 21-a jarcento, ni rimarkas ke en multaj landoj kiuj estas ĝuintaj demokration jam longan tempon, oni pli emfazas la rajtojn de la civitanoj super iliaj naturaj homaj devoj, kaj tiel la ekvilibro inter rajtoj kaj devoj estas, se ne perdita, almenaŭ minacata. Zorgante ke tiu ĉi malekvilibro povus pliiĝi kaj gvidi al degenerado de la homa kondiĉo en tiuj landoj, ni submetas tiun ĉi Deklaracion pri Homaj Devoj al ĉiuj kiuj dividas niajn zorgojn:

DEKLARACIO

Artikolo 1: Estas la devo de ĉiu individuo senrezerve respekti Homajn Rajtojn kiel ili estas difinitaj en la Universala Deklaracio.

Artikolo 2: Estas la devo de ĉiu individuo respekti sin kaj ne malnobligi sian korpon aŭ konsciencon per kondutoj aŭ praktikoj kiuj endanĝerigas lian/ŝian dignon aŭ honestecon.

Artikolo 3: Estas la devo de ĉiu individuo respekti aliajn homojn, senkonsidere rason, sekson, religion, socian statuson, komunumon, aŭ iun ajn alian ŝajne distingantan elementon.

Artikolo 4: Estas la devo de ĉiu individuo respekti la leĝojn de la landoj en kiuj li/ŝi loĝas, sub la kompreno ke tiuj leĝoj estu bazitaj sur la respekto por la plej pravaj rajtoj de individuoj.

Artikolo 5: Estas la devo de ĉiu individuo respekti la religiajn kaj politikajn kredojn de aliaj homoj, kondiĉe ke ili ne damaĝas homojn aŭ la socion.

Artikolo 6: Estas la devo de ĉiu individuo esti bonkora en pensoj, vortoj kaj faroj, por esti agento de paco en la socio kaj ekzemplo por aliaj.

Artikolo 7: Estas la devo de ĉiu individuo kiu estas en laŭleĝa aĝo, kaj en taŭga kondiĉo por tio, labori, ĉu por subteni siajn bezonojn aŭ la bezonojn de sia familio, por utili al la socio, por kreski persone, kaj por simple ne fali en nenifradon.

Artikolo 8: Estas la devo de ĉiu individuo kiu respondecas pri edukado de infano inspiri en la infano kuraĝon, toleremon, neperfortemon, malavarecon, kaj pli ĝenerale, la virtojn kiuj faros la infanon respektinda kaj respondeca plenkreskulo.

Artikolo 9: Estas la devo de ĉiu individuo helpi endanĝerigiton, ĉu per rekta agado, ĉu per farado de ĉio ebla por ke kvalifikitaj aŭ rajtigitaj homoj povu agi.

Artikolo 10: Estas la devo de ĉiu individuo konsideri la tutan homaron sia familio kaj konduti en ĉiuj cirkonstancoj kaj ĉie kiel mond-civitano. Tio signifas ke oni faru humanismon la bazo de sia konduto kaj filozofio.

Artikolo 11: Estas la devo de ĉiu individuo respekti la havaĵon de aliaj, ĉu privata aŭ publika, individua aŭ kolektiva.

Artikolo 12: Estas la devo de ĉiu individuo respekti homan vivon kaj konsideri ĝin la plej valora bono ekzistanta en tiu ĉi mondo.

Artikolo 13: Estas la devo de ĉiu individuo respekti kaj konservi la Naturon, por ke nunaj kaj estontaj generacioj povu ĝui ĝin je ĉiuj niveloj kaj konsideru la Naturon universala heredaĵo.

Artikolo 14: Estas la devo de ĉiu individuo respekti bestojn kaj vere vidi ilin kiel estaĵojn ne nur vivajn; ili estas ankaŭ konsciaj kaj sentantaj.

POSTPAROLO

Se ĉiuj homoj plenumus ĉi tiujn fundamentajn devojn, restus malmultaj rajtoj postulendaj ĉar ĉiu profitus de la respekto ŝuldata al li/ŝi kaj povus vivi feliĉe en la socio. Tial iu ajn demokratio devus ne limigi sin al antaŭenigado de “Ŝtato de Rajtoj”, alie la ekvilibro menciita en la Antaŭparolo ne povas esti konservata. Necesas antaŭenigi ankaŭ “Ŝtaton de Devoj”, tiel ke ĉiu civitano esprimas tion kio plej bonas en homoj per lia/ŝia konduto. Nur apogante sin sur tiuj ĉi du kolonoj povas civilizacio plene preni sur sin la statuson de homaro.

La 21-an de septembro, 2005

Rozkruca Jaro 3358

www.amorc.org

Trad. Joel Amis

La Tagiĝo de la Dioj

La Taina Mito pri Kreado

Carlos Ortiz (traduko kaj enkonduko)

En la lingvo de la tainoj, la vorto “taino” signifis “la bonularo”. La tainoj estis la unua indiana popolo kiun Kristoforo Kolumbo renkontis. Tiam la tainoj loĝis jam delonge en la Kariba Maro, precize en la Grandaj Antiloj kaj Bahamoj. Kiam Kolumbo renkontis la tainojn, li verŝajne tuj pensis ke la indianoj entuziasme forlasos sian religion kaj baldaŭ fariĝos katolikoj. Tiam opinio kaj deziron esprimas ankaŭ lia taglibra enskribo, vendredon la 12-an de oktobro 1492.

Historio preskaŭ tuj malkonfirmis tiujn ĉi vortojn. Lia filo Hernando rakontis ke, kiam la tainoj suspektis ke kristanoj alvenas al vilaĝoj, ili tuj forkaŝis la cemojn (2) de la lokanoj konvertitaj al kristanismo. Verdire, okazis ne ama kaj propravola kredŝanĝo, sed lingva kaj popola detruo. Ne tiom longe poste, jam februare 1512, kaciko (3) Hatueio (4) staris brulonta sub

rigardo de sacerdoto. La sacerdoto instigis Hatueion al kredŝanĝo por ke li iru al la ĉielo. “Ĉu estas tiaj kiel vi en la ĉielo?” demandis Hatueio. La sacerdoto diris ke jes, multaj. Hatueio diris ke li do preferus ne iri tien ĉar ja plej bonus ne vivi akompanata de adorantoj de tiom kruela dio (5). Li preferis ilian naturan dion, Ĝukahuo. Pri tiuj tainaj dioj rakontas al ni portorika aŭtoro Sadí Orsini Luiggi (1938-) en sia hispanlingva libro “Kanto al Cemio”, de kiu mi adaptis kelkajn paĝojn por tiu ĉi teksto (6). Jen la komenco de la rakonto pri kreado laŭ tainoj de la insulo Borinkeno (nuna Porto-Riko).

Tiel ĉi komenciĝas la tainaj mitoj kaj legendoj, la taina religio de la borinkena insularo. Jen parto de ilia kulturo. Tio ĉi estas la rakonto pri tio kiel naskiĝis iliaj dioj.

Ĉio dezerta estis. Regis malpleneco. Sensesence, tede, turnadis la sferoj. Dormanta estis la ĉielo; ĉio dormis. Neniu kuraĝis ĝin vekti el ĝia profunda letargio

pratempe. La tero senhoma estis, same kiel la aliaj astroj. Ne estis Suno nek Luno. Silenta mallumo envolvis la astran movadon. Ne estis nokto nek tago. Ne estis fiŝoj, kokioj (7), birdoj, lampiroj, arboj, konuroj, nek akvo; sed firmamento estis.

En la firmamento ekzistis nur Atabeio. Ŝi kreis ĉielon, sed ne zorgis pri tio kiel enloĝigi ĝin. Multaj jarcentoj pasis antaŭ ol Atabeio konstatis ke io mankas en tiu malluma kosmo.

Sekve, de Atabeio naskiĝis Ĝukahuo kaj lia frato Guakaro. Ŝi formis ilin el la magiaj nevideblaj elementoj de la kosmo. Atabeio jam havis iun al kiu ŝi povis konfidi la kreadon. Ŝia filo Ĝukahuo formus tion kio mankas. Atabeio estis kontentega. Nun ŝia preferata filo estus la plej supera arkitekto de la universo, vivonta en la bela bluejo.

Moŝte rigardante tra la ĉielo, Ĝukahuo meditis. Poste, tero estis kreata: “Tero”, li diris, kaj tero vekigis de sia dormo.

Kaj rigardante la belecon de la tero kaj grandan kavernon kiu formiĝis en ĝi, Ĝukahuo diris: “Eliru el vi Boinaelo kaj Maroĝa por ke vi disradiu lumon sur la teron tage kaj nokte.” Brilante eliris Boinaelo en tiu grandioza momento, dispersante siajn radiojn sur la montojn. Arbe kaj plante, verdaj fariĝis la montoj.

Je noktiĝo, eliris Maroĝa kovrita per sia arĝenta vesto kaj longa hararo brila. Kaj luno disigis mallumon. Por ĉiam malgrandigis ŝi mallumon. Kaj luno ridetadis longe ĉar ŝi projekciis ombrojn kaj briligis la teron. Ekde tiam, Boinaelo kaj Maroĝa dormadas en la kaverno por ripozi de siaj faroj. Do Ĝukahuo kontentiĝis pro la kreado de suno kaj luno.

Tamen, vidante lian vastan faradon, la frato de Ĝukahuo, Guakaro, foriris uragane el kaŝa loko de la firmamento al ankoraŭ nekonata loko kie, verŝajne, li fariĝis Uragano, por ke neniu rekonu lin.

Kreinte Boinaelon por lumigi la tagon kaj Maroĝan por ke ŝi estu diino de la nokto, Ĝukahuo iris trans la ĉielo kiu estis malplena, pensante pri estontaj faroj. Vidante kvar gemojn sur la

tero, li lokis ilin en la bluejon por ke, pere de la ĉiela povo, ankaŭ ili gardu la teron. Poste ili en la ĉielo multoblis ĉiufanken tra la universo, iĝante gvidiloj por la dioj.

Poste, Ĝukahuo finis formi bestaron kaj birdaron kaj iliajn loĝejojn en arboj kaj en kavernoj. Li vidis tiam kiel kreaĵaro manifestiĝas plurforme. “Vi loĝos en arboj kaj faros nestojn”, diris Ĝukahuo. Kaj birdoj flugadis kontentaj. Poste Ĝukahuo pensis pri tio, ke iu kiu ne estas besta nek dia loĝu sur la tero. Li meditis profunde kiel neniam antaŭe faris li. Li volis formi ion subliman.

Tiam formiĝis la unua homo kaj la unua animo. El trueto en la ĉielo, el eta malfermaĵo kiun Ĝukahuo malfermis; de tie prenis li lin. Lokuo li nomiĝis. Lokuo, bona kaj sentimentala, ebria de tiom da beleco, trukuradis montojn kaj valojn ekde aŭroro ĝis krepusko, kaj poste ripozadis.

Jam ĉio havis celon en la vivo. La tero estis donita al la homaro por ke la homo ĝuu ĝin. Li surgeniĝis kaj man-etende dankis ĉielen sian dion, ĝis kiam atingis Ĝukahuo liaj vortoj “Ĝukahuo, Ĝukahuo, grandioza vi estas kaj bona.” Kaj Ĝukahuo kontentiĝis pri tio ke lian faradon homo ŝatas. Kaj okazis ke Lokuo, vidante ke faradoj estas belaj kaj kolorplena, ĉerpis farbon el la plantoj kaj floroj por desegni formojn sur sia bronza haŭto brila. Nun la mondo sekvis vojon pli harmonian.

Sed iun tagon Ĝukahuo rimarkis, ke io malbona agas tra la tero: ke ventoj fojfoje estas tro fortaj, ke dum li harmoniigas, io ie detruadas. Li ekkonsciis pri tio, ke eble anoncas sin lia frato ribela kiu ankaŭ havas di-povojn. Li penis enketi sed neniam sukcesis ĉar lia frato Uragano kaŝis sin, por ke oni ne rekonu lin.

Nun Lokuo estis submetita al nekonata malbona dio kiu aperis neatendite, detruante lian hejmon, detruante ĉion. Kompatinda Lokuo! Nun maltrankvilo plenigis lian vivon, kaj ankaŭ timoj kiujn li ne povis venki krom konsultante la plej superan Ĝukahuo. Li jam ne

povis tiom ĝui la belecon. Nun li devis vivi sub timo, ke Uragano atakos lin, la pova detruanto gvatanta. Oni devis fari cemion por Uragano, teruran ŝtondion.

(1) citata de "Taínos y Caribes" ("Tainoj kaj Kariboj"), p. 3, de Sebastiàn Robiou Lamarcha; San-Juano 2005.

(2) cemio (originale *cemí*, ne N.PIV-a) – dia statueto, triangula, plejparte ŝtona. Pere de ill, la tainoj penis kontroli la krudajn fortojn de la naturo; ekzemple, uraganojn.

(3) kaciko – indiana tribestro aŭ vilaĝestro (N.PIV).

(4) en la hispana lingvo, la tainaj nomoj sufiĉe ofte estas literu-

mataj malsame. La hispanan diftongon "ey" mi preferis esperantigi per "ei" por eviti konfuzon kun "ej".

(5) rakontata el "Fundamenta Historio de Kubo" (*Historia elemental de Cuba*) de D-ro Ramiro Guerra.

(6) *Canto al Cemí* p. 13–18; Sadí Orsini Luiggi; Instituto de

Cultura Puertorriqueño (Portorika Kultur-Instituto); San-Juano 1974.

(7) familia nomo de malgrandega indiĝena hilo (*Eleutherodactylus Coqui*, besto parenca al bufo) de Porto-Riko. "Kokio" estas onomatopea vorto: ĝi kvakas ĉiunokte: "koki, koki". Hispane: "coquí".

Venu Ĉi Tien de la Kampoj, Patro

Walt Whitman

Venu ĉi tien de la kampoj, patro, jen letero de nia Peĉjo,
Kaj venu al la antaŭa pordo, patrino, jen letero de cia kara filo,
Jen, estas aŭtuno,
Jen, kie la arboj, pli malhele verdaj, pli flavaj kaj pli ruĝaj,
Friskigas kaj dolĉigas la vilaĝojn de Ohio per folioj, flirtantaj en la modera vento,
Kie pomoj, maturaj en la fruktarbaroj, pendas kaj vinberoj sur la pergolitaj vitoj,
(Ĉu vi flaras la odoron de la vinberoj sur la vitoj?
Ĉu vi flaras la fagopiron, kie la abeloj laste zumadis?)

Super ĉio, jen, la ĉielo tiel trankvila, tiel travidebla post la pluvo, kaj kun mirindaj nuboj,
Malsupre ankaŭ, ĉio trankvila, ĉio vigla kaj bela, kaj la bieno bone prosperas.

Tie en la kampoj ĉio bone prosperas,
Sed nun de la kampoj venu, patro, venu je la voko de la filino,
Kaj venu al la eniro, patrino, al la antaŭa pordo venu tuj.

Rapide kiel ŝi povas, ŝi hastas, io misaŭgura, ŝiaj paŝoj tremante,
Ŝi ne lantas por glatigi la harojn nek ĝustigi la ĉapon.

Malfermu la koverton rapide,
Ho tio ne estas la skribado de nia filo, tamen lia nomo estas subskribita,
Ho fremda mano skribas por nia kara filo, ho la trafita animo de la patrino!
Ĉio turniĝas antaŭ ŝiaj okuloj, flagras per nigro, ŝi trafas la ĉefajn vortojn sole,
Frazojn rompitaĵn, *pafovundo en la brusto, kavaleria ekbatalo, alportita al la hospitalo,*
Nun malsanega, sed baldaŭ plisaniĝos.

Ha nun la unuopa figuro por mi,
Meze de la multloĝata kaj riĉa Ohio kun ĉiuj ĝiaj urboj kaj bienoj,
Malsane blanka je la vizaĝo kaj malvigla je la kapo, tre malforta,
Ĉe la kadroflanko de pordo kliniĝas.

Ne tiel funebru, kara patrino (la ĵus plenkreskinta filino diras tra siaj plorsingultoĵoj),
La malgrandaj fratinoj kunpremiĝas apude, senparolaj kaj konsternitaj),
Vidu, plej kara patrino, la letero diras, Peĉjo baldaŭ plisaniĝos.

Ho ve la kompatinda knabo, li neniam plisaniĝos
(nek eble bezonas plisaniĝi, tiu
kuraĝa kaj simpla animo),
Dum ili staras hejme ĉe la pordo, li estas jam morta,
La sola filo estas morta.

Sed la patrino bezonas plisaniĝi,
Ŝi kun maldika formo nun vestita en nigro,
Tage ŝiaj manĝoj netuŝitaj, tiam nokte sporade dormanta, ofte maldormanta,
Meznokte maldormanta, ploranta, sopiranta per unu profunda sopiro,
Ho ke ŝi povu retiriĝi nerimarkite, silente de la vivo eskapi kaj retiriĝi,
Sekvi, serĉi, esti kun sia kara morta filo.

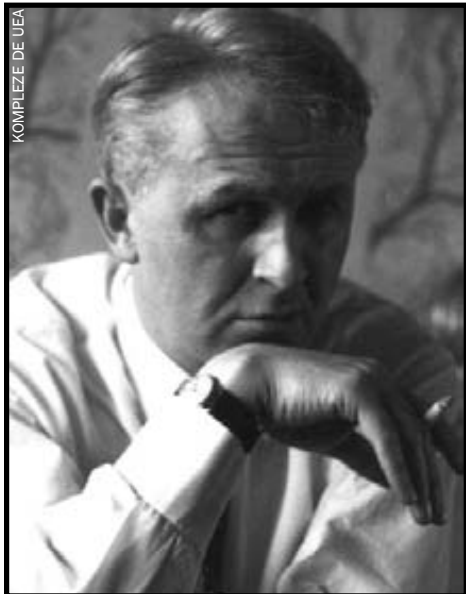
Trad. Maurice Wittenberg

BIBLIOTEKO DE LA KONGRESO

INTERRETO

Esperanto Perdus Sian Plej Grandan Verkiston

William Auld, la plej elstara Esperanto-verkisto, forpasis la 11-an de septembro 2006. Li naskiĝis la 6-an de novembro 1924, eklernis Esperanton en 1937 kaj aktiviĝis en la Esperanto-movado en 1947, kiam li ankaŭ komencis serioze verki en Esperanto. En la Jubilea Jaro 1987 William Auld estis elektita kiel Honora Membro de Universala Esperanto-Asocio. Profesie li estis vicestro de liceo en la skota urbeto Dolaro.

Auld estis unu el la plej konataj kaj fekundaj kontribuantoj al la Esperanta kulturo, kiu aŭtoris, tradukis aŭ redaktis plurajn dekojn da libroj. Li estas unu el la plej ofte premiitaj partoprenintoj de la Belartaj Konkursoj de UEA. Lia

ĉefverko estas la poeziaĵo “La infana raso” (1956), kiu estas ĝenerale konsiderata la pinta atingo de la Esperanta literaturo kaj kiu pro sia humanisma kaj porpaca mondrigardo fariĝis kvazaŭ “nacia epopeo” esperantista. Aliaj poemaroj de Auld estas “Spiro de l’pasio” en la kolekto “Kvaropo” (1952), “Unufingraj melodioj” (1960), “Humoroj” (1969), “Rimleteroĵ” (kun Marjorie Boulton, 1976) kaj “El unu verda vivo” (1978). Liaj kolektitaj poemoj aperis en la volumo “En barko senpilota” (1987). Auld redaktis du eldonojn de “Esperanta antologio” (1958 kaj 1984), la panoraman antologion de Esperanto-tekstoj “Nova Esperanta krestomatio” (1991) kaj kelkajn aliajn antologiojn. Li verkis amason da eseoj, artikoloj kaj prelegoj por multaj gazetoj kaj Esperanto-aranĝoj, kaj ili aperis ankaŭ libroforme en “Facetoj de Esperanto” (1976), “Pri lingvo kaj aliaj artoj” (1978), “Enkonduko en la originalan literaturon de Esperanto” (1979), “Vereco, distro, stilo: Romanoj en Esperanto” (1981), “Kulturo kaj internacia lingvo” (1986) kaj “Pajleroj kaj stoploj” (1986). En 1988 aperis lia enkonduko al la Esperantaj lingvo kaj movado “La fenomeno Esperanto”.

Abunda estas ankaŭ la rikolto de tradukoj fare de Auld. Inter ili elstaras “Kantoj, poemoj kaj satiroj” de R. Burns (1977), “Epifanio” (1977) kaj “La sonetoj” (1981) de Shakespeare, “Aniaro” de

H. Martinson (kun B. Nilsson, 1979), “La robairoj” de Omar Kajam (1980), “La graveco de la fideleco” de O. Wilde (1987) kaj la trivoluma “La mastro de l’ringoj” de J.R.R. Tolkien (1995-1997), kiun li mem konsideris sia traduka ĉefverko, dum plej kara al li estis “Jurgen” de J. Branch Cabell (2001).

Auld redaktis plurajn revuojn, i.a. “Esperanto en Skotlando” (1949-1955), “Esperanto” (1955-1958, 1961-1962), “Monda Kulturo” (1962-1963), “Norda Prismo” (1968-1972), “La Brita Esperantisto” (1973-1999) kaj “Fonto” (1980-1987), kaj kunlaboris kun aliaj gazetoj. Li verkis sennombrajn recenzojn kaj kelkajn lernolibrojn, i.a. “Esperanto: a new approach” (1965) kaj “Paŝoj al plena posedo” (1968). Auld estis vicprezidanto de UEA (1977-1980), membro de la Akademio de Esperanto (1964-1983) kaj ĝia prezidanto (1979-1983). En 1995 Auld ricevis la Premion Deguchi, en 1998 li fariĝis la unua Esperantisto de la Jaro en la voĉdonado de “La Ondo de Esperanto”, kaj en 2000 li gajnis la FAME-kulturpremion. Li estis ankaŭ honora prezidanto de Esperanta PEN-Centro. Ekde 1999 William Auld estis unuafoje kandidategita por la literatura Nobel-premio.

William Auld estis honora membro de ELNA.

(Gazetaraj Komunikoj de UEA)

Esperanto League for North America
PO Box 1129
El Cerrito CA 94530

Non-Profit Org
US POSTAGE
PAID
Leesburg FL
Permit # 1040